

Murska biciklistička staza
biciklistička karta i opis puta

Pomurje

Međimurska županija

1:75000

www.mura-drava.eu

Murska biciklistička staza

Murska biciklistička staza je poznata kao jedna od najljepših biciklističkih staza u tom kraju. Možete očekivati laganu vožnju s obiljem kulinarskih užitaka uz čarobni krajolik rijeke Mure. Neka vaša očekivanja budu visoka, na kraju ćete shvatiti da ste dobili više nego što ste uopće mogli zamisliti. Staza od vas zahtijeva samo da uživajte u srdačnoj dobrodošlici, odličnoj gastronomiji, zelenom krajoliku okruženom poljima i beskonačnim livadama, tajanstvenim šumama, opojnim vinogradima....Tijekom vožnje biclom otkriti ćete korak po korak bogatu povijest regije, njenu kulturu, prirodu i ljude.

Ako se odlučite pratiti označenu biciklističku stazu, ona će vas voditi pokraj mnogih kulturnih i prirodnih znamenitosti, a istovremeno će vas, kao aktivne sportaše, možda primamiti i mogućnosti neke druge vrste rekreacije koje se nude usput. Bez dvojbe nećete htjeti propustiti kušanje lokalnih kulinarskih specijaliteta i odličnih vina, vrlo poznatih i cijenjenih ovdje, ali i u inozemstvu. A budući da ste ipak na odmoru, priuštite si koji dan opuštanja u termalnoj vodi i iskoristite njezine blagotvorne učinke.

Biciklistička staza u Sloveniji vas vodi po lijevom i desnom nasipu Mure te se nastavlja u Hrvatsku.

Lijevom obalom...

Tijekom vožnje biclom lijevom obalom cijelo će vas vrijeme pratiti melodični prekmurski govor. Nekada je to bio samostalni jezik pa gost koji ga želi razumjeti, a nije vičan tom narječju, i danas mora uložiti dosta truda. Biciklističkim putovima krenut ćete iz austrijskog Sichelborfa, a oni će vas dalje voditi prema Lendavi. U međuvremenu će vam put ponuditi još mnogo prilika, zavoja ili odvojaka pa ga možete prilagoditi svojim željama i potrebama. Mura na toj trasi možete prijeći u više točaka i za to upotrijebiti klasične mostove kao i manje uobičajeni način prelaska na splavi.

Desnom obalom...

Na desnoj obali rijeke Mure u Sloveniji se nalaze Štajerska i Prlekija. Biciklistički put vodit će vas sve od austrijske granice na sjeveru do hrvatske granice na jugu. Ako vam se učini da ste konačno počeli razumijevati Prekmurce, s ove ćete strane priču moći započeti ponovo. Mura je, naime, kroz povijest odigrala važnu ulogu razdvajanja koja se možda najbolje iskazuje narječjima koje ovdje ljudi govore.

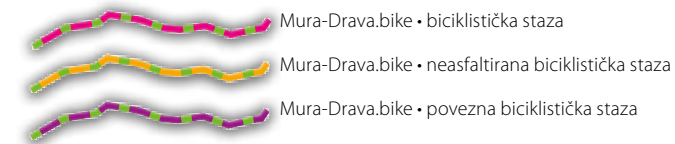
U Hrvatsku...

Biciklistički put s obje strane rijeke, naravno, ne završava u Sloveniji. Vodi vas u susjednu regiju Međimurje, gdje imate veće mogućnosti izbora staza. Možete ostati u neposrednoj blizini rijeke Mure, gdje prevladavaju prirodne znamenitosti i time se također određen dio staze vozite kroz Regionalni park prirode Mura-Drava. Ili se možete odlučiti za stazu, gdje ćete se više upoznati s kulturnim znamenitostima prostora. Bez obzira koju stazu odaberete, biti ćete iznenađeni gostoljubivošću i skromnošću domaćina, odličnom gastronomijom i prirodnim ljepotama, zbog koje je Međimurje i dobilo ime cvjetnjak Hrvatske. Staza završava u mjestu Legrad, gdje se Mura izljeva u Dravu.

Staza prolazi po uređenim biciklističkim putevima i manjim lokalnim cestama i primjerena je za sve rekreativne bicikliste. Zbog različitih vrsta podloga preporučljivo je upotreba trekking ili brdskih bicikla.

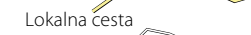

 mura-drava

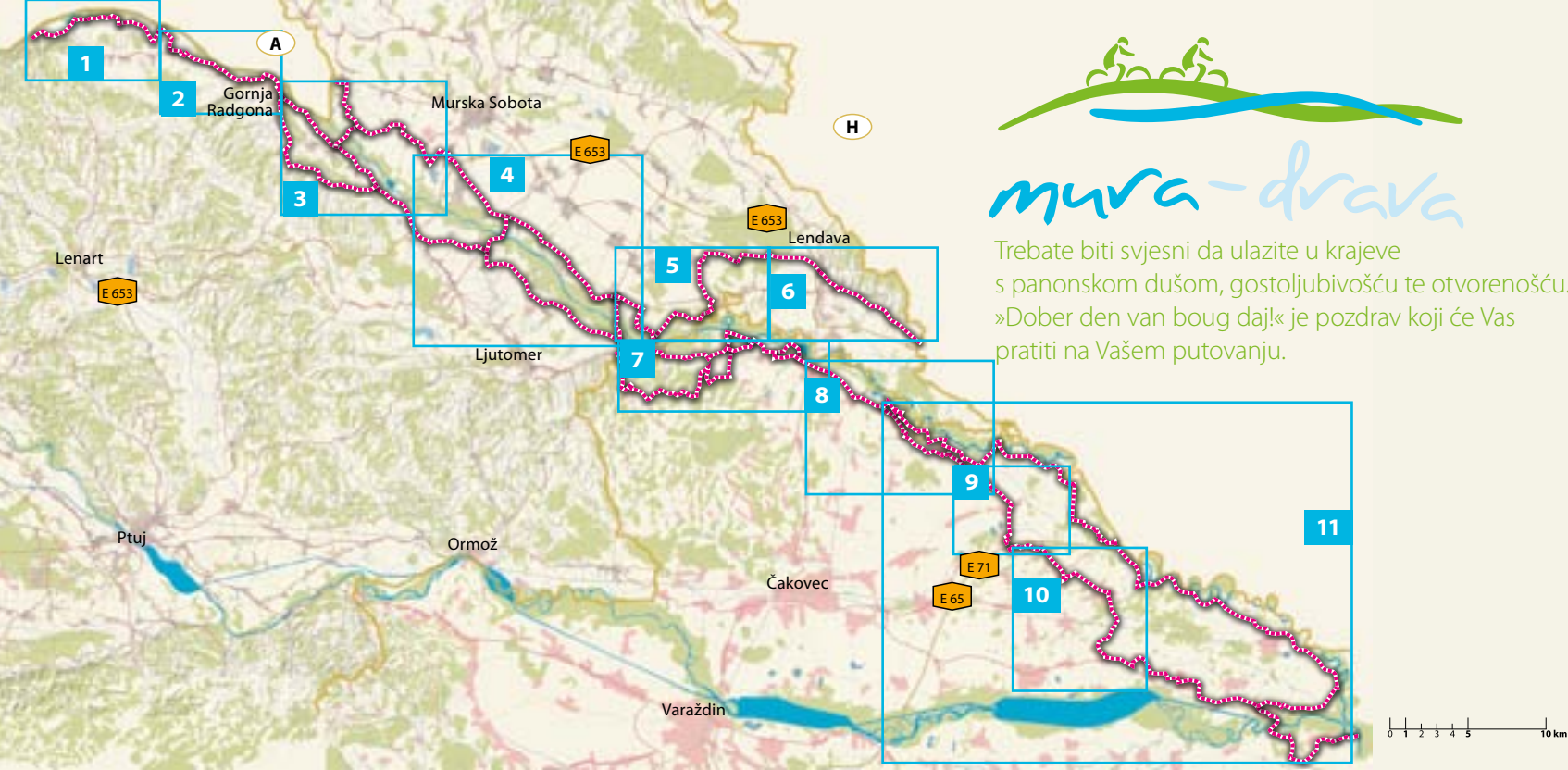

- Početak biciklističke staze po neravnom terenu
- Završetak biciklističke staze po neravnom terenu
- Turistički informativni centar
- Kulturne znamenitosti
- Prirodne znamenitosti
- Sportske znamenitosti
- Smještaj
- Ugostiteljski objekt
- Servis za bicikle
- Brod na Muri

- Upozorenje, vrlo prometna cesta
- Granični prijelaz za međunarodni promet
- Granični prijelaz za međudržavni promet

- Autocesta
- Državna cesta
- Lokalna cesta
- Sporedna cesta, poljski ili šumski put

- 1 Cmurek – Apače 6
- 2 Apače – Gornja Radgona 10
- 3 DESNA OBALA MURE: Gornja Radgona – Hrastje Mota 14
LIJEVA OBALA MURE: Gederovci – Bakovci 15
- 4 DESNA OBALA MURE: Hrastje Mota – Gibina 28
LIJEVA OBALA MURE: Bakovci – Gornja Bistrica 29
- 5 Gornja Bistrica – Mala Polana 40
- 6 Mala Polana – granični prijelaz Pinče 44
- 7 Gibina – Hlapičina 49
- 8 Hlapičina – Podturen 55
- 9 Podturen – Donji Hrašćan 58
- 10 Donji Hrašćan – Donji Mihaljevec 59
- 11 Donji Mihaljevec – Donja Dubrava 60

1. Cmurek – Apače (16 km; 11,5 km – asfalt i 4,5 km – makadam)

Biciklisti u austrijskom Murecku granicu pređu preko mosta na rijeci Muri te dopijaju u Sloveniju gdje nastavljaju voziti u lijevom smjeru po desnoj strani rijeke Mure. Na slovenskoj strani dođu u naselje Trate.

TRATE su prepoznatljivo slovensko-goriško posloženo grebenasto naselje u općini Šentilj. Trate se prvi put spominju 1419. godine kao Wisenpach. Naselje se razvilo na spuštajućim grebenima u tipičnom smjeru SZ-JI na kojem su pretežito seoska domaćinstva.

U nastavku Vas na lijevoj strani prati rijeka Mura i dopijete u selo Vrtja vas. Poslije 2 km od početka puta u Tratama, gdje završe zgrade na lijevoj strani, staza Vas vodi s glavne ceste lijevo na manje prometnu, uređenu asfaltiranu cestu između travnjaka i polja. Važno je da se na prvom, manjem raskršću držite lijeve strane jer će Vam se pružiti pogled na turističko rekreacijski centar u naselju Zgornje Konjišče. Ukoliko se želite zaustaviti te vidjeti Oca panonskih hrastova ili možda prošetati uz uređene ribnjake, s djecom se poigrati na igralištu ili samo položiti dekiću na travu, slušati ptice te se diviti i stopiti s prirodom, to je idealno mjesto za to, skrenite lijevo.

Turističko rekreacijski centar u naselju Zgornje Konjišče razvija se u zaokruženu turističku destinaciju (ribolov, kampiranje,...). U turističko rekreacijskom centru u Konjišču možete u netaknutoj prirodi i prekrasnom ambijentu uživati u mirnim i opuštenim trenucima sami ili u društvu. Nudi se mogućnost ribolova, odbojke na pijesku ili razgled ostataka ogromnog hrasta, nazvanog Ocem panonskih hrastova.

Ogromni hrast, prozvan **Ocem panonskih hrastova**, prije 1350 godina je s brjegova rijeke pao u Muru. Otkriven je tek 1999. godine pri sanaciji opuštenih šljunčara. 2005. godine debl o hrasta je u cijelosti iskopano. Njegov položaj, svojstva naplavina u kojima je nađen i geomorfološka svojstva okolice pokazuju da je odložen na meandarskoj dini. Podaci pokazuju da je to nekad bilo vrlo snažno i veliko drvo. Na prvom prerezu iznad panja broj godina je blizu 160 (svi se ne mogu prebrojiti) što znači da je drvo prilikom rušenja imalo oko 200 godina jer je sapanovina na obodu debla već otpala. Uz to je ustanovljeno da je hrast prilikom rušenja imao debljinu oko 150 cm, visinu 30 metara i volumen oko 27,7 m³.

Nakon što pogledate ribnjake nastavite s vožnjom i u prvom križanju skrenete lijevo te nastavljate vožnju pokraj seoskog gospodarstva po lijepo uređenoj makadamskoj cesti. Na lijevoj strani okruživati će Vas drveće dok ćete na desnoj imati polja kukuruza, pšenice, uljane repice, ječma, travnjake... Staza

polako skreće desno te ćete se malo udaljiti od Mure ali već kod prvog slijedećeg domaćinstva skrenete lijevo te nastavljate po asfaltiranoj stazi.

Poslije jedva 3 km vožnje između kuća i polja dolazite do križanja s glavnom cestom na kojem se možete odlučiti za kraći izlet u smjeru sela Črnci (skrenete desno). U Črncima možete pogledati dvorac Freudenau ili skrenete lijevo i nastavljate vožnju po glavnoj cesti.

Usred zapuštenog francuskog gradskog parka u Črncima kod Apača stoji **barokni dvorac Feudenau**, nasljednik prvotnog dvorca iz 16. st. i kasnijeg renesansnog zamka. Vlasnici dvorca bili su Khiessli, grofovi Stürgkhi, Wildensteini, Trautmannsdorfi i drugi, a do kraja drugog svjetskog rata obitelj Meinel s Beča (Meinlov dvorac). Danas su u dvorcu sa široko razvijenom glavnom fasadom i dvoetažnim rizalitom stanovi.

Sljedeća prilika za kraći odmor nudi Vam se na slijedećem križanju (nakon 0,8 km) gdje možete skrenuti desno i tako se dovesti do mosta preko rijeke Mure. Tu se nalazi i manje stajalište za bicikliste.

TIC APAČE
Apače 35
9253 Apače
Tel: +386 (0)59 936 068
Email: info@tic-apace.si
www.tic-apace.si

Lijevo s glavne staze skrenete ukoliko želite razgledati most preko Mure. Uz most koji privlači brojne turiste i predstavlja točku povezivanja za brojne biciklističke staze s obje strane rijeke Mure naći ćete WC i prostor za odmor.

Nakon odmora vožnju nastavljate prema naselju Apače. Kad stignete u Apače na lijevoj strani pozdravlja Vas 1440. godine izgrađena crkva Marijinog uznesenja s jednom od najljepših gotičkih rozeta u Sloveniji. Ubrzo ste na glavnoj cesti gdje skrenete lijevo u smjeru Gornje Radgone. Odmoriti i okrijepiti se možete u središtu naselja Apače.

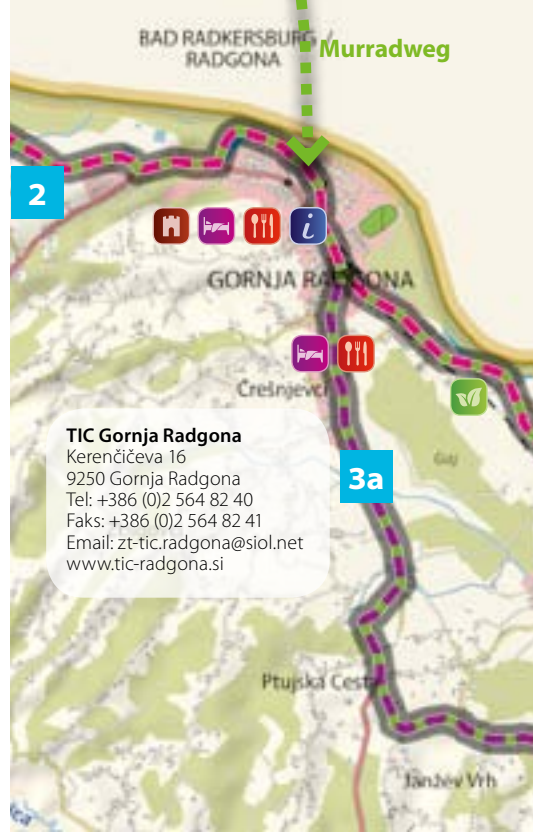
Naselje **APAČE** nalazi se na Apaškem polju uz granicu s Austrijom. Naselje zbijenog panonskog tipa s izrazito njemačkom arhitekturom, nalazi se uz prometnicu koja povezuje granični prijelaz Trate u smjeru naselja Sladki Vrh i Šentilj. 1923. godina važna je u povijesti Apaške doline, uglavnom u smjeru priznavanja slovenskog jezika na tom području. Kako su stanovnici na tom području bili uglavnom njemačkog porijekla, do kraja 1. svjetskog rata službeni i govorni jezik na tom području bio je njemački. Poslije 1945. godine njemačko stanovništvo iselilo se, a novi stanovnici došli su iz Prekmurja, Notranjske, Dolenjske i Primorske. Između 15. i 18. st. na tim je prostorima vladala kuga na što pokazuju brojni spomenici.

Crkva Marijinog uznesenja u Apačima s najljepšom rozetom u Sloveniji nalazi se u samom središtu naselja uz glavnu cestu. Crkva je izgrađena oko 1440. godine, a već 1445. godine postaje župnom crkvom. Kroz stoljeća crkva je doživjela nekoliko arhitektonskih izmjena, a 1644. godine dozidali su joj današnji toranj. S kulturno povijesnog pogleda najprepoznatljiviji dijelovi crkve nesumnjivo su gotička rozeta, napravljena iz jednog komada kamena što ju ubraja među rijetke i jedinstvene primjerke u Europi i kameni gotički kip Marije iz 1470. godine.

2. Apače – Gornja Radgona (7,5 km – asfalt)

Iz naselja Apače vožnju nastavljate kroz naselja Segovci, Lutverci, pređete potok Plitvica te dođete u Podgrad. U Podgradu skrenete lijevo na državnu cestu po kojoj se vozite 0,8 km i nakon toga skrenete na Gubčevu cestu koja Vas doveze bliže Muri i mostu koji povezuje Bad Radkersburg i Gornju Radgonu. Tako stignete u grad Gornja Radgona.

GORNJA RADGONA nastala je na Grajskom griču (265 m) i od tud i izvire naziv »Gornja«. Prije 1918. godine bila je upravno povezana s danas austrijskom Radgonom (njemački: Bad Radkersburg), 1907. godine postala je trg, a poslije 1945. godine grad. Sloveniju i Austriju povezuje »most prijateljstva« iz 1969. godine. Gornja Radgona je pretežito poljoprivredni kraj s razvijenom vinogradarskom industrijom. U gradu svake godine organiziraju Radgonski poljoprivredni sajam, najveću priredbu ove vrste u Sloveniji.

Stari špital

Stvaranje »špitala« u početku srednjeg vijeka pripisuju crkvenim feudalcima i samostanima. Špitali su nastajali uz gradska vrata i čak izvan gradskih zidina. Sklonište su tu pronašli stranci (hospites), domaći siromasi, bolesni i siromašni te stariji i invalidi koji su ovdje dobivali primjerenu hranu i prenoćište.

Zgrada Stari špital u Gornjoj Radgoni izvire s početka 17. st. Prvi put se spominje 1614. godine i ima u prizemlju i na katu uz ostale prostore po jednu dvoranu čije lukove nose četiri toskanska stupa. Prizemna dvorana koja je nekad bila kapelica polukružno se otvara u apsidu iza oltara i jedina istupa iz tlorisnog pravokutnika zgrade.

2006. godine špital je renoviran i danas služi potrebama muzejskih zbirki i izložbama. U postojećem obliku jedinstvena je zgrada u Sloveniji.

Radgonski dvorac nalazi se brdašcu s lijepim pogledom na širu okolicu. Sa svojim dominantnim položajem iznad grada i iznad rijeke Mure nudio je sklonište. Izgradio ga je slovenski plemić Radigoj koji je dao dvorcu a kasnije i gradu svoje ime. Prvi vlasnici bili su grofovi Spanheimi, a kasnije su se vlasnici i upravitelji grada mijenjali. Danas je dvorac u privatnom vlasništvu te ga možete posjetiti uz prethodnu najavu.

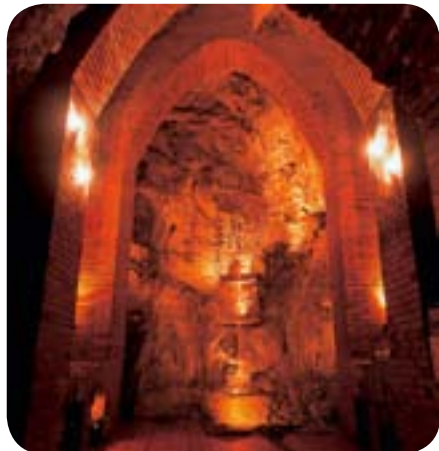
Memorijalni park Nikad više?

2001. godine ispod brda crkve Sv. Petra na malom trgu postavljen je spomenik u sjećanje na 10. obljetnicu rata za samostalnost Slovenije. Na njemu se nalazi ploča s natpisom »Nikad više« u tri jezika. Devet kromiranih uspravnih cijevi s kapitelima predstavlja devet slovenskih drveća (svako pokrivalo ima svoj oblik) kao što si je zamislio slovenski akademski kipar Mirko Bratuša. Topovske cijevi oduzete su jugoslavenskoj vojsci te su bile prepuštene zubu vremena koji ih je uništio. Kako će nestati cijevi tako će nestati rat i ratovanje.

Gornja Radgona bila je i još je uvijek prostor različitih stvaratelja, učenjaka, umjetnika. Između njih je i osam »stanovnika« **Aleje velikih** koji sa svojim stvaralaštvom bližnjim i daljnjim stanovnicima davali nadu te u njima budili narodni i ljudski ponos.

Klet pod slapom

Gornja Radgona je u Sloveniji i širom svijeta poznata zbog svojih vina. Povijest vinogradarstva teško je opisati kako nema pisanih i materijalnih dokaza. Lozu su donijeli stari Rimljani, a u starim kronikama možete popratiti da su vinovu lozu na ovom području uzgajali već u 12. st. i da su stanovnici Radgone u 14. st. imali od vojvode dodijeljen poseban

privilegij za prijevoz vina po cijeloj Štajerskoj i preostaloj Austriji bez carine i pristojbi. Krajem drugog tisućljeća ispod slapa koji teče iz kamena gradskog brda te je jedan od najzanimljivijih pritoka rijeke Mure obnovljen vinski podrum. Slap je za vinski podrum neobična atrakcija koja stvara posebni ugođaj prilikom degustacije vina.

Liščev kanal uz rijeku Muru prirodni je biser koji je namijenjen rekreaciji, odmoru te upoznavanju prirodne baštine. Na stazi se nalazi trinaest odmorišta uz koja su postavljene poučne ploče s opisima drveća, grmova, vodozemaca, reptila, ptica i riba.

Gornja Radgona je poznata po **vinском podrumu** u kojem godišnje napune oko 300.000 boca zlatnog pjenušca kojeg proizvode na klasičan način i srebrnog pjenušca kojeg proizvode na industrijski način. Posebno mjestu između vina ima mirisni traminac.

U Gornjoj Radgoni možete odabrati nastavak vožnje biciklom po glavnoj stazi ili skretanje na sporednu stazu u prekrasnu brdovitu pokrajinu gdje se možete opustiti uz poglede na vinograde i voćnjake. (opis sporedne staze možete naći na stranici 26)

3c

3. a DESNA OBALA MURE – Gornja Radgona – Hrastje Mota (10 km – asfalt)

Glavna staza iz Gornje Radgone nastavlja se u smjeru Radenca. U Gornjoj Radgoni u kružnom toku izaberete (drugi izvoz desno) smijer Murska Sobota / Lendava te nastavljate vožnju po uređenoj biciklističkoj stazi kroz naselja Mele i Šratovci

ŠRATOVCI

U selu Šratovci posjetite **kapelicu** iz 19. st. Naselje je poznato po dobro očuvanim **seoskim gospodarstvima**, najstarija izvire iz 1875. godine. Gospodarstvo čine zazidana kuća s podrumom i bogato ukrašenom fasadom, dvije odvojene gospodarske zgrade te kovačnica s očuvanim inventarom.

Nakon 5 km vožnje iz Gornje Radgone dođete u grad zdravlja – Radence.

RADENCI se nalaze u pokrajini bogatoj termalnim i mineralnim izvorima te vinove loze. Radenci se prvi put spominju 1436. godine – Radein, a kao lječilište Radenci su postali poznati 1833. godine kada je dr. Henn otkrio slatinsko vrelo. Za početak iskorištavanja mineralne vode smatramo 1869. godinu, kad je dr. Henn obuzdao vrelo i kad je napunjeno 37.000 lončanih »slatink«. Voda je razvožena vozovima po okolici, a vozili su je čak Papi u Rim i caru u Beč. Mineralna voda i lječilište ubrzo su postali poznati po cijelom svijetu. U Radencima se možete kupati

3. b LIJEVA OBALA MURE – Gederovci – Bakovci (15 km – asfalt)

Iz Ausrijskog Sieldorfa bicikliste staza vodi preko graničnog prijelaza do sela Gederovci. U kružnom toku skrenete desno prema Sodišinci gdje možete posjetiti vodenu poučnu stazu uz potok Mokoš.

SODIŠINCI

Vodena poučna staza Mokoš nova je mogućnost učenja o djelovanju prirode, o procesima u potoku i o važnosti vode za čovjeka. Panonski dio Slovenije primi najmanje padalina te je zbog toga svaki vodeni izvor, svaka žila još toliko važnija. Habitati uz vodu omogućavaju život rodama koje su simbol Prekmurja. Da bi rode i dalje ostale u tom dijelu Slovenije potrebno je oživjeti i Mokoš koji je danas bez vode. Projekti ekoremediacija već su u tijeku, a s vodenom poučnom stazom imamo novu priliku naučiti od prirode – potok Mokoš to nam omogućava.

Staza nas kroz polja dovede do manjeg naselja Murski Petrovci. Put nastavljamo prema selu Petanjci.

Ovdje možete nastaviti vožnju po lijevom brijegu rijeke Mure ili pređete most te se desnim brijegom rijeke Mure dovezete u grad zdravlja – Radence.

3. a DESNA OBALA MURE – Gornja Radgona – Hrastje Mota (10 km – asfalt)

(vanjski i unutarnji bazeni), okrijepiti, naći prenoćište te se opustiti u wellnessu.

Muzej Radenske

Usred predivne smrekove šume u Radencima stoji Marijin dom, historicistička vila koja je izgrađena kao dio lječilišnog kompleksa 1894. godine. Od 1978. u njoj se nalazi muzejska zbirka Radenske koja je bila 1993. godine zajedno s zgradom temeljito obnovljena. Stalna izložba prikazuje povijesni razvoj poduzeća koje se razvija od 1869. godine na bogatim izvorima mineralne vode i sporedni razvoj lječilišta i lječilišnog turizma.

Kapelica Sv. Ane nalazi se u parku u Radencima. U timpanonu iznad ulaza utisnuta je 1895. godina. To je veća neogotička kapelica s poprečnom lađom koju je postavila udovica Romana Henna, otac koje je 1833. godine otkrio prvo slatinsko vrelo. Kapelica je lijep primjer neogotičke arhitekture na prijelazu stoljeća.

Crkva Sv. Ćirila i Metoda primjer je suvremene crkvene arhitekture iz 1986. godine.

Trenutno u Radencima iskorištavaju **devet izvora slatine** s prosječnom temperaturom 12 do 16 stupnjeva celzijusa koji nude osnovu lječilištu i lječilišnom turizmu.

3a

18

3. b LIJEVA OBALA MURE – Gederovci – Bakovci (15 km – asfalt)

Ako nastavljate po glavnoj stazi stići ćete do naselja Petanjci u kojem se nalazi Vrt sjećanja i prijateljstva koji je zaštićen kulturni spomenik.

PETANJCI:

Vrt sjećanja i prijateljstva je kao poseban park sjećanja zaštićen kulturni spomenik, simbolički i stvarno povezan s bogatom poviješću i kulturnom i prirodnom ostavštinom krajeva uz Muru. S više od 500 sadnica vrlo je zanimljiv dio mreže botaničkih vrtova i arboretuma Slovenije.

Nadasdyjev grad stajao je uz Vrt sjećanja i prijateljstva – na drugoj strani glavne ceste. Danas su njegovi tragovi jedva vidljivi. Tu je svoje utočište u vrijeme kontrareformacije (1598.) pronašao i svjetski poznati astronom Kepler.

U Petanjcima možete **jahati konje**: jahanje za djecu, voltižiranje, početni i napredni tečaji jahanja, ljetni kampovi, terensko jahanje...

U Petanjcima, u neposrednoj blizina Vrta sjećanja i prijateljstva, možete svoj bicikl staviti malo na stranu te se s prijateljima odmjeriti u paintballu, a uz to na tom mjestu mogu za Vas organizirati rafting ili streličarstvo.

3b

19

3. a DESNA OBALA MURE – Gornja Radgona – Hrastje Mota (10 km – asfalt)

U neposrednoj blizini lječilišta nalaze se brojne **tematske staze**: Put uz Muru, Put između vrela života, Atilov put, trim staza, Cooperjev test

Želite se voziti biciklom ili samo pogledati lijevi brijeg rijeke Mure? U Radencima imate mogućnost odlaska preko mosta na lijevi brijeg Mure.

U Radencima se možete odlučiti za razgled kraja, možete se okrijepiti ili se opustiti u termalnim izvorima, a za nastavak putovanja vozite se kroz Radence te u drugom kružnom toku odaberete drugi izlaz desno (smjer Lendava).

Nakon slaba 2 km doći ćete do naselja Turjanci u kojem možete vidjeti kapelicu otvorenog tipa na kvadratnom tlorisu iz 19. st. koja se nalazi pokraj željezničke pruge, jugozapadno od sela te nastavljate vožnju do naselja Hrastje Mota gdje možete posjetiti domaćinstvo s 1861. godištem.

HRASTJE MOTA

Posjetiti možete brojne kapelice i domaćinstva. Najstarije seosko domaćinstvo je iz 1861. godine, a čine ga kuća, gospodarska zgrada, žitnica, svinjac i zdenac.

U selu se nalazi i neogotička kapelica sa tornjom, izgrađena oko 1900. godine koja ima trokutni oblik i u kojoj se nalazi namještaj za vjeronauk.

3. b LIJEVA OBALA MURE – Gederovci – Bakovci (15 km – asfalt)

Vožnju nastavljate prema naselju Tišina. U središtu naselja Tišina biciklisti imaju lijep pogled na kulturnu ostavštinu – crkvu Marijinog rođenja

TIŠINA

Crkva Marijinog rođenja iz 1685 godine ubraja se među najzanimivije arhitektonske spomenike u Sloveniji.

Slijedi vožnja kroz naselje prema Tropovcima gdje u središtu naselja s glavne ceste skrenete desno (na lijevoj strani nalazi se gostiona), u samo središte naselja Tropovci te putovanje nastavljate po strutoj Kolesarskoj ulici. Staza vodi mimo seoskog vatrogasnog doma prema naselju Gradišče poznatom po sportskom ribolovu. Poslije vožnje kroz strnuti dio sela i djelomično kroz nenaseljeni dio uz potok se dovezete do naselja Murski Črnci i naselja Satahovci. U Satahovcima skrenete lijevo te za 1 km desno prema selu Krog.

U selu **KROG** se na raskršću ceste nalazi **kapelica Sv. Florijana** gdje skrenete desno na Trubarjevu ulicu.

TIC Murska Sobota
Zvezna ulica 10
9000 Murska Sobota
Tel: +386 (0)2 534 11 30
Email: tic.sobota@siol.net
www.murska-sobota.si

Sa staze – Murska Sobota

Ukoliko želite posjetiti Mursku Sobotu na tom čete križanju skrenuti lijevo na Plečnikovu ulicu te čete nastaviti vožnju prema Murskoj Soboti koja je odaljena 2,5 km.

MURSKA SOBOTA religijsko je središte sjeveroistočne Slovenije odnosno Pomurja. Povijest grada, kojeg domaćini zovu Sobota iznimno je bogata. Ovo je područje bilo pod okriljem nekoliko država i tek je 1919. godine priključeno matičnoj slovenskoj državi. Razvoj grada i cijele regije kroz povijest posjetitelj najbolje upozna s posjetom stalne izložbe Pokrajinskog muzeja.

Murska Sobota svakako je grad vrijedan posjeta te je odlična početna i izletnička točka za sve posjetitelje i turiste u regiji. Grad je za pretežito alpski usmjerenu Sloveniju prava zanimljivost jer je jedini slovenski grad u pravoj ravnici.

Kroz cijelu godinu život u gradu bogate kulturne, zabavne, tradicijske, kulinarske i sportske priredbe: Bogračiađa, Soboški dani, Aeromiting, tradicijski kramarski sajam, Sajem Sv. Nikole ... a posebice kulinarska ponuda kojoj se teško oduprijeti.

Grad Murska Sobota

Današnji dvorac nasljednik je nestalog murskoboškog dvorca. U sredini velikog parka nalazi se četverotraktni, dvoetažni reneasansni dvorac, s istupajućim pravokutnim kutnim kulama izgrađen u drugoj polovici 16. st. sadašnji izgled grada izvire uglavnom iz prve polovice 18. st. kada su dvorišne trakte obzidali s arkadama, na novo podijelili fasade te oblikovali oba portala. Starije sjeverno pročelje naglašava prepoznatljivo barokno podijeljen troosni rizalit. Istočno, tzv. Gradsko pročelje odlikuje imenitan primjer barokne arhitektonske plastike iz 2. četvrtine 18. st.

Između gradskih prostora nalazi se gotovo sigurno najimpozantniji gradski salon. U kasnobaroknoj iluzionističkoj maniri, cjelovito oslikana prostorija na plafonu prikazuje ikonografsku privlačnu ostvarenje alegorije mira. Uz oslikani salon te arhitektonski iznimno dobro zamišljenom prostor gradske kapele u sjevernom traktu, u zapadnom se traktu sačuvalo i nekoliko primjeraka kvalitetne prostorne opreme.

Na osi parka dvorac se vezuje na neogotički kompleks evangelističke crkve izgrađene između 1907. i 1910. godine.

Pokrajinski muzej Murska Sobota

središnja je regionalna ustanova za očuvanje pokretne kulturne baštine na području Pomurja s poslanstvom kompleksne muzejske djelatnosti koja obuhvaća evidentiranje, prikupljanje, istraživanje, dokumentiranje, zaštitu, obrazovanje i različite oblike predstavljanja svih vrsta materijalne i duhovne kulturne baštine koju su od prvog naseljenja do danas oblikovali stanovnici ove pokrajine. U njoj su isprepleteni kulturni utjecaji susjednih pokrajina i država te jedinstvena kreativnost koja izvire iz etičke, nacionalne i vjerske raznolikosti kako se ona oblikovala kroz stoljeća.

Uz stalnu izložbu o povijesti Prekmurja za koju je muzej 1999. godine primio posebno priznanje Europskog muzejskog foruma, moguće je pogledati i različite privremene i stalne izložbe.

Crkva Sv. Nikolaja – ne prostoru gdje stoji soboška katolička crkva posvećena Sv. Nikolaju navodno se u 2. i 3. st. nalazio rimski poganski tempelj okružen grobljem. Predaja govori o tome da je prva katolička crkva u Murskoj Soboti stajala već 1071. godine, dok se ona u dokumentima prvi put spominje 1297. godine. Današnja crkva izgrađena je između 1910. i 1912. godine. Crkva čuva lijepu baroknu sliku Sv. Nikolaja, rad M. Schifferja iz 1790. godine, a krasi je Kragerjevi vitraji (prozori u boji).

Evangelistička crkva – neogotička crkva izgrađena 1910. godine prema nacrtima mađarskog arhitekta Ernoya Gereya. Unutrašnjost je također uređena u neogotičkom stilu te je poslikana u mađarskom duhu. Oltar sa slikom Skidanje s križa naslikao je Jenő Bory.

U Murskoj Soboti nalaze se **Adventistička, Baptistička i Binkoštna crkva**, što prepričava bogatu povijest u kulturnu otvorenost pomorskog prostora.

Galerija Murska Sobota kao javna ustanova iznimnog pokrajinskog značenja i ujedno važan nositelj kulturnih događanja u regiji za područje suvremene likovne umjetnosti. Osnovne djelatnosti su organiziranje i posredovanje izložba suvremene slovenske i strane likovne umjetnosti, obrazovni program za djecu, mladež i odrasle, strukovna vođenja na izložbama, likovne radionice i tematska predavanja. Ključnog značenja je organiziranje međunarodne umjetničke manifestacije – Europskog trienala male plastike počeci kojeg sežu u 1973. godinu.

Stalna zbirka Galerija Murska Sobota obuhvaća preko 610 umjetnina; slikarskih i kiparskih radova te radove na papiru pomurskih i drugih likovnih umjetnika.

Dvorac Rakičan je višetraktna građevina s prepoznatljivim karakteristikama renesansne, u baroku prezidane arhitekture. Trenutna obnova vraća traktima radoživost koja će Rakičan opet predstaviti kao ugodnu građevinu okruženu

iznimnim parkom. Očuvano je brojno egzotično drveće, a tu se nalazi ovalna, neogotički dizajnirana gradska kapela

Uz bogatu kulturnu baštinu Murske Sobote razgledati možete i njezin **gradski park** koji je jedan od najljepših sačuvanih engleskih gradskih parkova u Sloveniji. U sjeni dvjestogodišnjih hrastova, grabova, jasena i lipa dozvolite da se Vam na časak zaustavi vrijeme. Prošećite se poučnom stazom kroz park pokraj gradskog ribnjaka, plastika na otvorenom i pokraj renesansne palače u središtu parka unutar koje se nalazi Pokrajinski muzej Murska Sobota. Uz poučnu stazu najmlađe će razveseliti i dječje igralište.

Ukoliko vas interesira zrakoplovstvo ili panoramski izlet možete se zaustaviti u Pomurskom zrakoplovnom centru u Rakičanu.

Vožnju nastavljate pokraj gradskog kulturnog doma prema selu Bakovci. Biciklisti nadvožnjakom pređete autoput, s kojega na lijevoj strani vidite Mursku Sobotu, dok se na desnoj rasprostiru polja i zelenilo sve do rijeke Mure. Put nastavljate ravno prema naselju Bakovci.

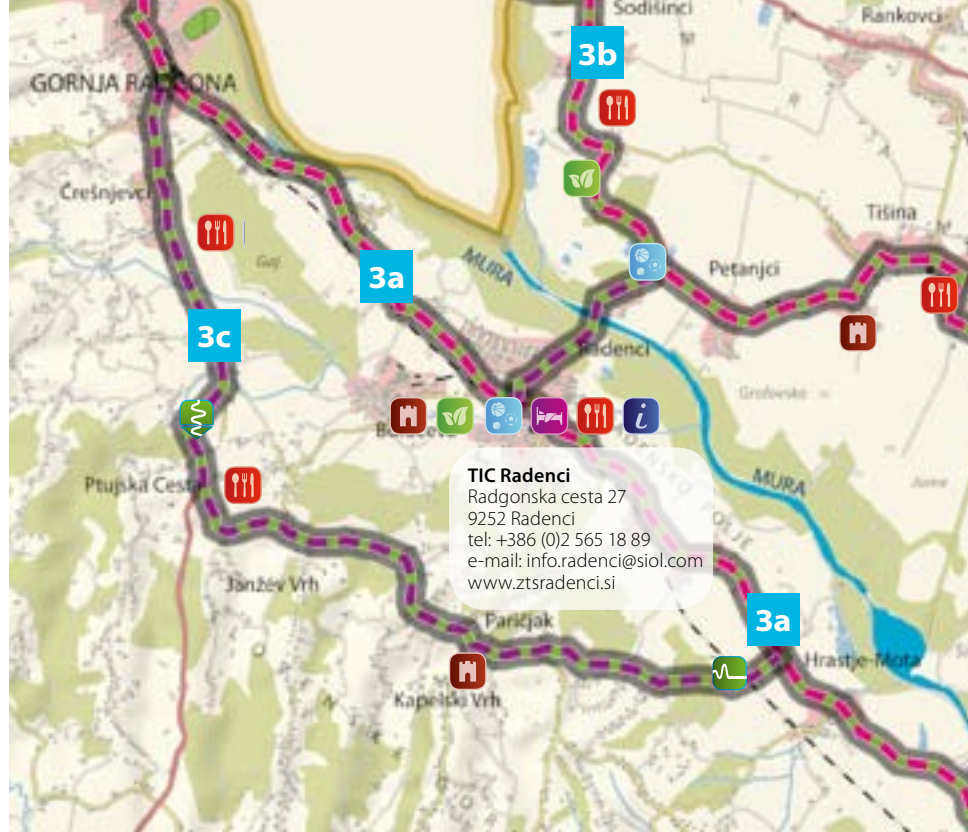
3. c Gornja Radgona – Kapela – Hrastje Mota (sporedna staza: 11 km – asfalt)

Ukoliko se želite provozati prekrasnom vinorodnom pokrajinom tada se odlučite za sporednu stazu koja je nekoliko duža i zahtjevnija – u kružnom toku u Gornjoj Radgoni skrenete na prvom izlazu desno (smjer Črešnjevci). Poslije slabog kilometra stići ćete do sela Črešnjevci koje je poznato po brojnim vinarima i vinotočima.

Nekoliko kilometara dalje pružit će Vam se pogled na brojna brdašca puna vinograda. Vozite se kroz Orehovce i Ptujску cestu gdje mogu oni, koji daju prednost pivu, u gostioni kraj staze popiti čašicu domaće pive.

Vožnju nastavljate po grebenu te se divite prirodi s vinogradima. Staza će Vas dovesti do naselja Kapelski Vrh.

KAPELSKI VRH po grebenu je posloženo naselje te je jedno od najpopularnijih izletničkih točaka u Radgonsko-kapelskim goricama. Tu se nalaze opširni vinogradi te nasadi jabuka, breskvi i ribizla.

Crkva Sv. Marije Magdalene (Kapelski vrh) izgrađene je između 1823. i 1824. godine te stoji na 312 metara nadmorske visine na vrhu zvanom Kapela. Od crkve pruža se lijep pogled po cijelom pomurju, a kad je vrijeme jasno pogled seže sve do Blatnog jezera.

Vožnju nastavljate lijevo prema brdima s crkvom. Slijedi kraći spust u dolinu, polako dolazite do glavne staze u naselje Hrastje-Mota gdje skrenete desno te se tako priključite na glavnu stazu u smjeru naselja Veržej.

4. a DESNA OBALA MURE – Hrastje Mota – Gibina (23 km – asfalt)

Iz naselja Hrastje Mota, vožnju nastavljate po biciklističkoj stazi te se kroz 2,5 km vozite kroz Vučjo Vas

Vožnju nastavite kroz podvožnjak autoputa, stignete do naselja Stara Nova vas. Nakon 0,2 km skrenete lijevo (na lijevoj strani je tvornica i gostiona) poslije vožnje kroz polja. Nakon 1,5 km (na desnoj strani domaćinstvo) držimo se desne strane mimo naselja Bučani i od naselja Bučani nastavljamo 1,5 km, stignete do križanja i vozite ravno u Veržej. Ova Vas staza vodi između oranica i travnjaka gdje ćete vidjeti vrijedno i brižnu ruku tamošnjih poljoprivrednika.

Dolazite u naselje Veržej koje leži na Murskom polju na desnom brijegu rijeke Mure. Uz Muru se nalaze prostrane lisnate šume, zvane pomurski lugovi koji sežu sa sjeverne strane do naselja. Uz šumu se prema istoku širi širok pojas travnjaka koji su u mjesecu svibnju puni narcisa.

VERŽEJ ima dugu tradiciju naseljavanja koja počinje u prapovijesti o čemu svjedoče nađeni predmeti – žare s pepelom, brončani predmeti, krhotine iz ilirskog doba i plosnata kamena kugla iz kamenog doba. Ostaci rimske zgrade svjedoče da je to područje pripadalo provinciji Donja panonija. Stanovnici Veržeja posvećeni su i društvenoj djelatnosti na području vatrogastva, kulture, sporta i turizma. U mjesecu svibnju praznik je narcisa i ujedno i praznik općine zbog toga se u tim mjesecima

4. b LIJEVA OBALA MURE – Bakovci – Gornja Bistrica (13,5 km – asfalt)

Iz Bakovca vozite se prema naselju Dokležovje pokraj polja, preko kanala do centra naselja Dokležovje gdje možete vidjeti crkvu Sv. Stjepana iz 1844. godine.

DOKLEŽOVJE
Župna crkva Sv. Stjepana iz 1844. godine ima dominantan položaj na groblju usred naselja, na lijevoj strani ceste. Nasuprot crkve je spomenik Ivanu Jeriću.

U Dokležovju možete preko mosta otići na desni brijeg Mure te dođete u naselje Veržej.

Vožnju nastavljate pokraj farmi na desnoj strani prema naselju Ižakovci u kojem možete posjetiti Otok ljubavi i mlin na rijeci Muri.

IŽAKOVCI
Rijeka Mura se kroz stoljeća uz korito poigrala s prirodom i stvorila prirodni otok kojeg su domaćini nazvali **Otok ljubavi**. Otok je sa svojim sadržajima, ljepotom i netaknutom prirodom poznat u bližoj i široj okolici.

4. a DESNA OBALA MURE – Hrastje Mota – Gibina (23 km – asfalt)

održava puno manifestacija kao što su izbor Miss narcisa, natjecanje za pehar narcisa, kazališne igre te za vrijeme školskih ljetnih praznika ljetna glazbena ljetna škola.

Galerija rukotvoraca - ekomuzej

U Veržeju možete u centru DUO pogledati prodajno-izložbenu galeriju s proizvodima rukotvoraca istočne Slovenije (prlekija, Prekmurje i Podravje), u kojoj trenutno izlažu 34 rukodjelci. Proizvodi od gline, komušine, drva, stakla, slame, vune, željeza i papira predstavljaju samo manji dio bogate umjetničke ponude. Proizvodi nose znak izvorno domaće i znak umjetničkog obrta.

Plivajući mlin na Muri

Možete posjetiti jedini panonski plivajući Mlin u Sloveniji (na rijeci Muri krajem 18. st. bilo je 69 plivajućih mlinova, 1925. godine bilo je evidentirano 93 vlasnika plivajućih mlinova). U mlinu Vam nude bijelo, raženo, krušno, heljdino i kukuruzno brašno te druge mlinarske proizvode.

Naselje je poznato po **pčelarstvu**. Posjetiti možete muzej pčelarstva.

Kovačnica

Ukoliko Vas interesiraju kovačke vještine u centru DUO će Vam pokazati kovački muzej.

4a

32

4. b LIJEVA OBALA MURE – Bakovci – Gornja Bistrica (13,5 km – asfalt)

U okviru Turističke zajednice na Otoku Ljubavi događaju se različite aktivnosti koje su zanimljive izletnicima, turistima i slučajnim posjetiteljima. Jedna od važnijih manifestacija su »BŪJRAŠKI DANI« koji se organiziraju od 1991. godine u drugom tjednu mjeseca kolovoza. Organiziraju se u duhu turističko-kulturne, etnološke i zabavne priredbe. Posvećeni su sjećanju na život i rad ljudi koji su kroz desetljeća živjeli s ovom, često nepredvidivom rijekom. Oživljavaju se sjećanja na ručne poslove povezane sa životom ljudi uz rijeku Muru.

Plivajući mlin na Muri »Ižakovci«

Suživot rijeke i čovjeka oduvijek je intenzivan. Već od 4.st na rijeci se nalazio veći broj mlinova - prema nekim izvorima njih preko devedesete su povezivali Prekmurce i Prleke. U fazi ponovnog funkcioniranja mlin se uključuje u širu turističku ponudu kraja i matične općine i regije sa svojom mlinarsko-kulinarskom ponudom.

Na Otoku Ljubavi tako se nudi domaće brašno, mljeveno u mlinu, što je svakako nešto posebno.

4b

33

4. a DESNA OBALA MURE – Hrastje Mota – Gibina (23 km – asfalt)

Poučna staza Mrtvice rijeke Mure

Šumska poučna staza namijenjena je svim ljubiteljima netaknute prirode. Murski lugovi i rukavci rijeke Mure kod Veržeja predstavljaju pravi prirodni biser. Možete se susresti s travnjakom koji je nastao s krčenjem šume i ima prepoznatljivu raslinje vlažnog tla, kao što je uskolisna bijela narcisa koju u istočnoj Sloveniji nalazimo samo na tom području. Uz bregove rijeke Mure upoznat ćete se s murskim lugom (lug mekog i tvrdog drva) koji je podijeljen u vegetacijske pojaseve ovisne od visine talnih voda i sastava tla. Svaka riječna poplava mijenja oblik riječnih zavoja. Promjene se pokazuju u nastanku novih rukavaca, zasipavanju prijašnjih rukavaca te grezanju drveća s slabijim sustavom korijenja koje zasipa pijesak. Posljedice zasipavanja su zarašćeni rukavci koji postepeno prelaze u močvaru i na kraju postanu kopno. Mrtvice su pretežito stojeće vode, bogate florom i faunom stojećih voda.

U naselju Veržej možete krenuti preko mosta na lijevi brijeg rijeke Mure te doći u naselje Dokležovje.

S glavne staze iz naselja Veržej možete otići u naselje Križevci kod Ljutomera, od glavne staze udaljeno otprilike 3 km. Vratite se natrag u Križevce ili Banovce na glavnu stazu.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

Područje današnjih Križevcev naseljeno je već u prapovijesti što dokazuju nađeni predmeti iz neolitskog i enolitskog doba (2100.-1750. godine prije nove ere) u Bučevcima i Lukavcima. Puno predmeta nađenih je na mjestima udaljenima od originalnog nalazišta što su istraživači povezali s djelovanjem Mure i s njezinim promjenama toka. Mura je u prošlosti navodno tekla pokraj Križevaca i Ljutomera na način da su se Križevci nalazili na nekoj vrsti otoka. Područje se tako ponosi bogatom arheološkom ostavštinom gdje je posebno zanimljiva naseobina iz halštatskog vremena. Dugogodišnju tradiciju na tom području

ima konjogojstvo i kasačke utrke. Šire područje prepoznatljivo je po jezerima. Među veća jezera ubrajamo Gajševsko jezero koje je nastalo postavljanjem brane ne rijeci Ščavnici. Jezera su važan dio turističke ponude jer omogućavaju aktivno provođenje slobodnog vremena i ribolov.

U Veržeju vožnju nastavljate prema naselju Banovci koje je poznato po termalnoj vodi i termama

BANOVCI

U Banovcima ima gotovo 2.000 m² vodenih površina sa slapovima, toboganima, podvodnim masažama i vrelima. Kupati se možete u unutar-njim i vanjskim bazenima. Svi bazeni otvoreni su tokom cijele godine. U kampu možete naći termalni bazen gdje se zrakama sunca i ljekovitoj vodi mogu prepustiti i nudisti.

Put nastavite pokraj termi i kroz polja dolazite u Zg. Krapje. Ispred ploče s natpisom Krapje na lijevoj je strani **Muzej pčelarstva** kojeg možete posjetiti.

4a

34

4. b LIJEVA OBALA MURE – Bakovci – Gornja Bistrica (13,5 km – asfalt)

Bioplinara na desnoj strani, na lijevoj nasadi jagoda.

Iz naselja Ižakovci možete s glavne staze otići u 3 km udaljeno naselje Beltinci.

BELTINCI

Naselja današnje općine Beltinci prvi se put neposredno spominju u dokumentu iz 1322. godine. Beltinci su već stoljećima upravno i gospodarsko središte okolice, uglavnom zaslugom grofovštine koja je imala sjedište u Beltinškom gradu. Usred velikog parka stoji dvorac obitelji Banfy. Prvobitnu zgradu iz 13. st. okruživale su zidine s četiri kule i vodenim jarkom. Današnja zgrada opsežna je jednokatnica s jednostavnom fasadom s okruglim kutnim stupovima iz 17. st. koju okružuje park s odabranima vrstama drveća.

Beltinški grad

Središnju znamenitost općine Beltinci predstavlja barokni dvorac u Beltincima koji je nastao u 13. st, a barokni izgled dobio je u 17. st. te je zbog toga dobar primjer ranobarokne veleposjedniške barokne zgrade. Grad je zanimljiv i zbog podzemnih obzidanih tunela. Jedan tunel

4b

35

4. a DESNA OBALA MURE – Hrastje Mota – Gibina (23 km – asfalt)

Vozite se prema naselju Cven, a malo prije naselja Cven možete s glavne staze skrenuti lijevo (ploča Biomura) te se upoznati s projektom Bio Mura. Između ribnjaka uz ribički dom i gostionicu nalazi se i infocentar Biomura.

Biomura

Riječni prostor Mure u Sloveniji vrednovan je kao prirodno zaštićen habitatni prostor s velikom biološkom raznolikošću. Veći dio ovih površina zbog toga ubrajamo u područje Natura 2000. Sa stajališta zaštite prirode važne su nizinske poplavne šume, stari riječni rukavci i mrtvice, riječni otocij erozijska područja u riječnim rukavcima. Osiguravanje biološke raznolikosti područja i zaštita te obnova močvarih staništa ovisne su uglavnom o očuvanju ili dizanju nivoa podzemnih voda i intenzivnijem hidrodinamičkoj procesa u riječnom prostoru.

U nastavku slijede krajevi Cven i Mota.

S glavne staze iz naselja Mota možete se odvesti u naselje Ljutomer, udaljen od glavne

staze otprilike 4,5 km. Vratite se u Motu ili Razkrižje na glavnu stazu.

LJUTOMER, središte Prlekije kao naselje prvi se put spominje 1249. godine, trgov je postao 1265. godine. Naselje i okolicu mučila je kuga, požari i napadi Turaka i kruca. Gradsko središte čine tri trga, svaki od njih sa svojim znamenjem. Stari trg ponosi se Aninom kapelicom iz 1756. godine. Na glavnoj strani kapelice nalazi se Sv. Ana, na desnoj Sv. Antun, na lijevoj Sv. Florijan, a zadnju stranu krasi Srce Isusovo i Sv. Trojstvo. Na Glavnom trgu na visokom stupu stoji kip Bezgrešne djevice Marije, a u podnožju stupova na svakoj strani na podstavcima stoje kipovi Sv. Roka i Sv. Sebastijana. Znamenje je dao 1729. godine postaviti tadašnji gradonačelnik. Prije toga na tom je mjestu stajao stup srama s krletkom za prijestupnike koje su na taj način izložili ismijavanju prolaznika. Na Miklošičevom trgu nalazi se kapelica Sv. Florijana koja je dio zidina ljutomerske crkve izgrađene 1736. godine.

TIC LJUTOMER
Jureša Cirila 4
9240 Ljutomer
Telefon: +386 (0)2 581 11 05
Email: info@jeruzalem.si
www.jeruzalem.si

TIC Razkrižje
Šafarsko 42
9246 Razkrižje,
Telefon: +386 (0)2 584 99 12
e-mail: tic@razkrižje.si
www.razkrižje.si

4. b LIJEVA OBALA MURE – Bakovci – Gornja Bistrica (13,5 km – asfalt)

povezuje grad s crkvom, a drugi navodno vodi iz gradske zgrade u »veliki grenar« (žitnica). Grad kojeg okružuje prelijep barokni park s domaćim i nekim egzotičnim vrstama drveća u prošlosti je obuhvaćao oko 14 ha zemljišta. Na toj je površini bilo zasađeno oko 1600 drveća, od toga 800 egzotičnih. Neke od njih još i danas možete pronaći u parku.

Vožnja iz naselja Ižakovci vodi bicikliste po cesti uz drvodred topola u prepoznatljivo pomursko naselje Melinci gdje još uvijek vozi brod. U prošlosti je naselje bilo poznato po ciglarstvu.

MELINCI
Brod u Melincima jedan je od četiri broda koji još voze rijekom Murom. Čine ga dva plitka čamca vezana veznom i nosećom platformom na kojoj je brodarova kućica. Platforma, obično s ogradom, vezana je čeličnim užetom na kotur. Brod preko rijeke vozi uz pomoć riječne struje.

Selo Melinci bilo je u prošlosti poznato po **ciglarstvu** - ručnoj izradi i pečenju cigle. Ciglu se proizvodilo i peklo ne samo u Melincima već i u okolnim selima i po ostalim krajevima Slovenije. U šezdesetim godinama 20. st. ova je djelatnost zamrla te potpuno nestala. Već 15 godina Turistička zajednica Brod Melinci organizira tradicionalne Ciglarske dane s namjerom prikaza izrade i pečenja cigle. U Melincima možete posjetiti uređen Ciglarski muzej.

Biciklistička staza skreće desno te se nastavlja prema naselju Gornja Bistrica.

U naselju Gornja Bistrica nastavljate po lijevom brijegu rijeke Mure koja vodi kroz Lendavu te završava na graničnom prijelazu s Mađarskom ili skrenete desno i nastavljate vožnju desnim brijegom Mure gdje se staza nastavlja u Hrvatsku.

4. a DESNA OBALA MURE – Hrastje Mota – Gibina (23 km – asfalt)

Grad Ljutomer ima višestoljetnu vinogradarsku tradiciju. U blizini, točnije u Železnim Dverima i u Jeruzalemu, primjereno tlo i ugodna mikroklima omogućavaju uzgoj najkvalitetnijih vinskih sorti. Ljutomer je poznat i po odličnim sirevima i brzim konjima-kasačima. Na gradskom hipodromu se u ljetnoj sezoni održavaju tradicionalne utrke.

Ljutomer je poznat i po lončarima koji izrađuju uglavnom keramiku u boji i glazirane ukrasne predmete.

U muzeju su izložene tri stalne muzejske zbirke. Prva zbirka, Taborski pokret na području Slovenije predstavlja događanje na 1. slovenskom taboru u Ljutomeru ali i druge tabore. Druga općenita muzejska zbirka prikazuje gospodarski, kulturni, politički i društveni život Ljutomera. Treća zbirka je Zbirka fotografija i filmova dr. Karola Grossmanna. Pogledati možete umjetničke fotografije i projekciju najstarijih slovenskih filmova snimljenih 1905. i 1906. godine u Ljutomeru.

Lončarstvo

U jednoj od tamošnjih obitelji izrađuju se glineni proizvodi već 140 godina. Jedna su od rijetkih obitelji s dugom i bogatom tradicijom izrade lončarskih proizvoda. Tradicija ne znači samo da već peta generacija izrađuje lončarske proizvode, već i da je cijela obitelj uključena u očuvanje i nastavljanje lončarske ostavštine. Sve proizvode rade ručno na lončarskom vretenu. Proizvode peku na tradicionalan način u peći

TIC LJUTOMER
Jureša Cirila 4
9240 Ljutomer
Telefon: +386 (0)2 581 11 05
Email: info@jeruzalem.si
www.jeruzalem.si

na drva te zbog toga dim daje svakom proizvodu drugačiju neponovljivu nijansu boje. Upravo zbog toga svaka je lončana posuda unikat.

Biciklom se dovezete u naselje Razkrižje. Mogli bismo reći da turističku ponudu stvaraju obični, jednostavni stanovnici. Temelji se na bogatoj kulturnoj i prirodnoj baštini, sačuvanim običajima i navikama, na kulinarskim posebnostima, dobrim vinima, zanimljivoj pokrajini koja na tom području iz pomurskog svijeta prelazi u vinorodni svijet istočnih obronaka Slovenskih gorica.

RAZKRIŽJE

Ivanov izvor i energetske točke

Ako vas zanima narodna predaja morate se zaustaviti kod Ivanovog izvora. Puno ljudi vjeruje u moć izlječenja ove vode koja navodno pomaže u poboljšanju vida, općeg zdravlja i u izlječenju bolesti štitnjače. Među starijom populacijom sačuvala se priča o slijepoj djevojčici koja je ispiranjem očiju s Ivanovom vodom progledala. Od tada pa nadalje Razkrižje postaje hodočasničko naselje. Uz Ivanov izvor i u njegovoj okolini duž rijeke Ščavnice radiostezisti su pronašli puno mjesta koja potiču osjećaj ugođe. Već poslije kraćeg zadržavanja na takvom mjestu popuštaju blokade te se uspostavlja normalan protok energije. Na području općine Razkrižje sveukupno postoje 22 energetske točke.

4. DESNA OBALA MURE – Hrastje Mota – Gibina (23 km – asfalt)

Kovački muzej

U Razkrižju možete posjetiti kovački muzej koji se nalazi na lijevoj strani prije mosta preko Ščavnice, u kojem možete vidjeti i oruđe kojim su potkivani konji lendavske grofice.

Slomškov mlin

Pranećak blaženog biskupa Antona Martina Slomška 1905. godine prodao je Slomškovo gospodarstvo na Slomu te u Razkrižju blizu crkve kupio mlin. Slomškov mlin, mlinarski obrt, u naselju je poznat od 1912. godine. U mlin su dolazili stanovnici bliže i daljne okolice pa čak i iz susjedne Hrvatske. Mljevenje su plaćali uglavnom poljskim prinosom, ali i novcem. Mlin je prvotno imao vodni, a kasnije i pogon na struju. Zaštićen je kao tehnički spomenik. Pristup: Poslije prelaska mosta preko Ščavnice skrenete desno prema Ljutomeru. Mlin se nalazi na desnoj strani, udaljen 200 m.

Vožnju nastavljate prema naselju Šafarsko, gdje možete posjetiti prapovijesnu naseobinu.

ŠAFARSKO Prapovijesna naseobina

Na sjeveristočnom rubu sela Šafarsko kod Raskrižja je terasa ledinskog naziva Gradišće. Kod terenske topografske akcije 1960. godine na oranicama na vrhu terase pokupljeni su ostaci glinenih posuda koje možemo uvrstiti u vrijeme bakrenog doba. Na Gradišću su od 1981. do 1984. godine rađena sustavna arheološka istraživanja koja je provodio Pokrajinski muzej Murske Sobotice. Na osnovu istraživanja mogu se rekonstruirati nekadašnji objekti u naseobini, ognjište i peći.

GIBINA
Gibinski slap jedan je od većih prirodnih slapova u Pomurju. Na potoku koji teče iz Štrigove i kojeg stanovnici Gibine jednostavno zovu Gibinski potok Franc Smolkovič imao je

mlin na velika kola. 1918. godine njegov sin Matija izgradio je brane na samom slapu. Slap je jedan od ljepših prirodnih spomenika u općini Razkrižje te je odličan za opuštanje duha i tijela.

Tradicija uljarstva u Općini Razkrižje seže više od 100 godina u prošlost. Prerada bučinog ulja temelji na tehnologiji vrućeg prešanja. Ukoliko ste zainteresirani, moguće je dogovoriti prezentaciju starih tehnologija prešanja bučnih koštica.

Posiže dobrog kilometra prelazite državnu granicu Slovenija – Hrvatska.

5. Gornja Bistrica – Mala Polana

(13 km; 4,3 km – asfalt,
4,7 km – makadam i 4 km – asfalt)

Iz naselja Melinci biciklistička staza skreće desno te se nastavlja prema naselju Gornja Bistrica koje je Mura sve do regulacije često poplavila; sjeverni dio područja ponešto je podignut i van je poplavnog područja te je u cijelosti obrađen. Ratarstvo i stočarstvo glavne su gospodarske grane. Šume akacije uz Muru omogućuju bavljenje pčelarstvom.

GORNJA BISTRICA

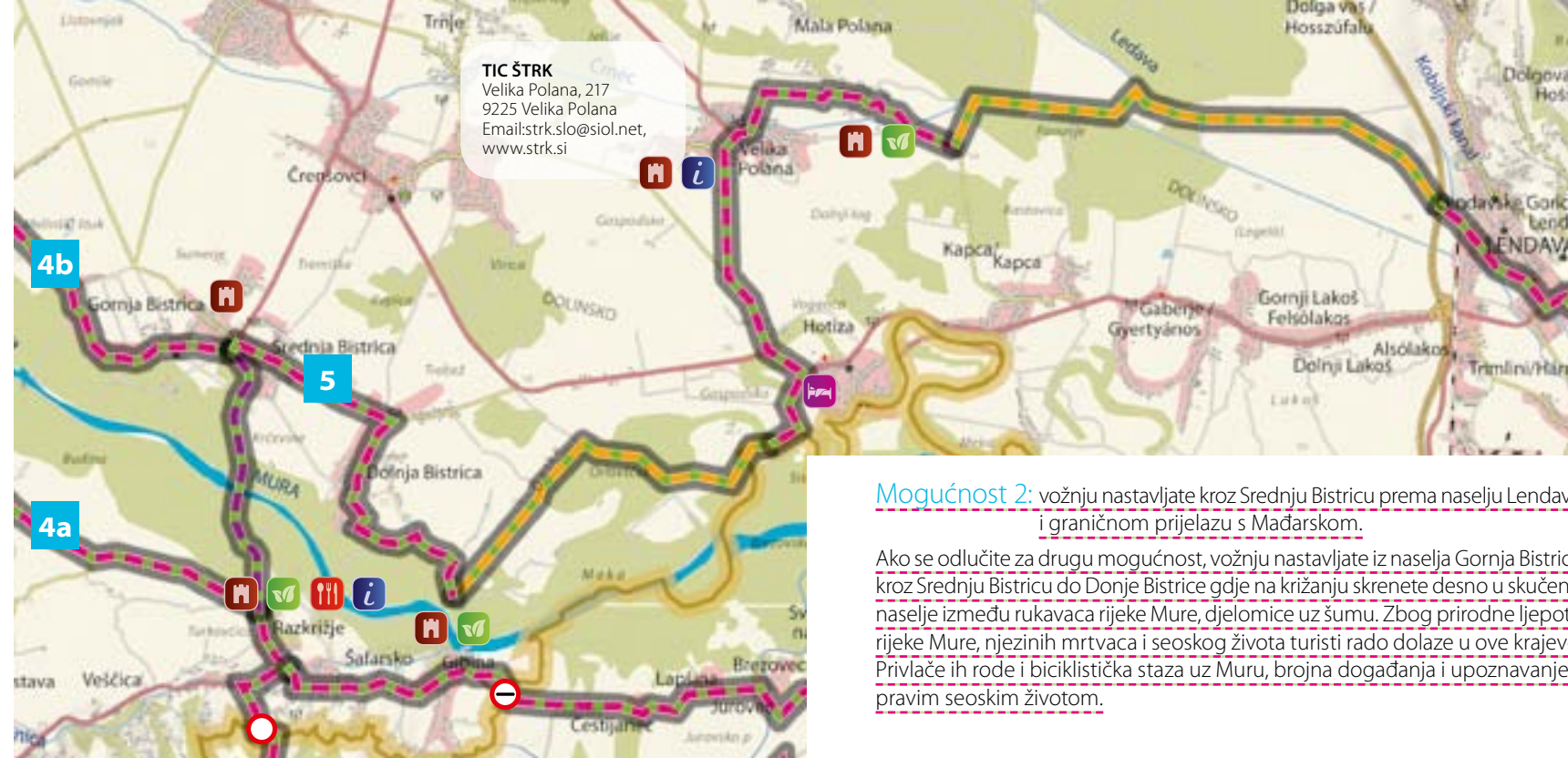
Crkva Sv. Antuna Padovanskog iz 1972. je godine, a njezin glavni zaštitnik danas je blaženi Anton Martin Slomšek.

Ekološki centar

U centru možete kupiti ili pogledati ponudu ekoloških namirnica domaćih ponuđača.

U naselju Gornja Bistrica imate dvije mogućnosti.

Mogućnost 1: u naselju Gornja Bistrica možete skrenuti desno i nastaviti kroz naselje do mosta rijeke Mure u smjeru naselja Razkrižje te nastaviti desnim brijegom rijeke Mure. Staza se nastavlja uz rijeku Muru i u Hrvatskoj.

Mogućnost 2: vožnju nastavljate kroz Srednju Bisticu prema naselju Lendava i graničnom prijelazu s Mađarskom.

Ako se odlučite za drugu mogućnost, vožnju nastavljate iz naselja Gornja Bistrica kroz Srednju Bisticu do Donje Bistrice gdje na križanju skrenete desno u skućeno naselje između rukavaca rijeke Mure, djelomice uz šumu. Zbog prirodne ljepote rijeke Mure, njezinih mrtvaca i seoskog života turisti rado dolaze u ove krajeve. Privlače ih rode i biciklistička staza uz Muru, brojna događanja i upoznavanje s pravim seoskim životom.

DOLNJA BISTRICA

Bijela roda je ptica selica koja svake godine u travnju doleti u ove krajeve i ovdje ostaje do mjeseca rujna. Hrani se uglavnom žabama, vodozemcima te mekušcima. Gnijezdi se na drveću, rasvjetnim stupovima ili na zgradama blizu naselja. Zimuje u Africi.

Staza vodi kroz naselje Donja Bistrica uz rukavce rijeke Mure koji čuvaju jedinstvene ekosustave, uz livade, te kroz polja i šume.

Mrtvice rijeke Mure

Kraj uz Muru bogat je mrtvim koritima, poplavnim lugovima te močvarnim travnjacima. U rijeci Muri živi preko 50 ribljih vrsta pretežito ciprinidnih. Crnka živi samo u rukavcima rijeke Mure. Ovdje se gnijezdi preko 100 vrsta ptica, među njima bijela roda i nekoliko parova crne rode. U riječnim mrtvacima možemo naletjeti i na rijetku plivajuću paprat.

Slijedi dobrih 5 km vožnje biciklom po uređenoj makadamskoj stazi između polja i šuma. Kad nas staza dovede do asfaltirane ceste vozimo se još kilometar i prije naselja Hotiza skrenemo lijevo te nakon 0,4 km desno prema naselju Velika Polana koje je poznata kao »europsko selo roda«.

VELIKA POLANA prekmursko je selo, okruženo nizinskim travnjacima, močvarnim lugovima, dobrim ljudima i gnjezdima roda. Na takav način u svojim ju je knjigama rado predstavljao Miško Kranjec. Od 1999. godine selo se ponosi nazivom »EUROPSKO SELO RODA« koje mu je dodijelila Europska fondacija EURONATUR.

Selo je poznato kao »**europsko selo roda**«. Ponos sela predstavlja 9 parova bijelih roda koje se gnijezde u obje Polane. Preko dana nadopunjuju slikoviti okoliš močvarnih travnjaka gdje pronalaze svoju glavnu hranu. Navečer se rode vraćaju u svoja gnijezda koja nalazimo na rasvjetnim stupovima i na dimnjacima zapuštenih kuća.

Polanski lug utočište je za mnogobrojne ugrožene biljne i životinjske vrste s crvene liste. Put kroz šumu možemo propješačiti šumskom poučnom stazom u Polanskom lugu, koja je organizirana tako da svaki posjetitelj nađe primjerenu daljinu koju je spreman propješačiti. Uz prethodnu najavu možete dobiti i stručnu pratnju revirnog šumara. Kako tu raste »prekmurska smreka«-crna joha, među stručnjacima ovaj je ekosustav nadaleko poznat.

Domaćinstvo Miška Kranjca

Na Kranječevom domaćinstvu nalazi se obnovljeni muzej. Poznati pisac, čije ime danas nosi osnovna škola u naselju, pisao je najviše o domaćinima i domaćem kraju. Teško ćete još negdje naći tako dobar opis domaćeg kraja. Danas više nigdje nećete naći blatne vozove i makadamske staze ali još uvijek ovdje žive dobri i jednostavni ljudi kojima je pisac namijenio stranice svojih književnih djela. Njegovo nam domaćinstvo prikazuje njegovu ostavštinu u papirnatom bogatstvu. Pisac koji je napisao preko 50 romana, crtica i novela poznat je svim Slovencima.

Kad nastavite vožnju iz naselja Velika Polana, nakon 0,5 km skrenete desno prema naselju Mala Polana. Vozite se kroz polja po ravnici i kroz naselje Mala Polana.

MALA POLANA Podeželsko razvojno jдро

U prostorima udruge možete pogledati ili kupiti ručne radove kao što su košare, cekeri, torbice, ruksaci, kovčezi, suveniri, kuhinjska pomagala, obuća, odjeća, pleteni proizvodi ili elementi namještaja.

Nakon 0,5 km skrenete na makadamsku stazu na što će vas upozoriti putokaz za Copekov mlin.

MALA POLANA Copekov mlin

važna je točka iz ratnih vremena kad je osnovan odbor OF (Oslobodilačka fronta-NOB) koji je ostao jedini kojeg neprijatelj nije nikada otkrio. Danas je to jedini očuvani mlin na potoku Črncu. Nekad se na dužini od 5 km potoka nalazilo pet takvih mlinova. Mlin je i jedini sačuvani predindustrijski mlin ove vrste čiju obnovu je poduprla i Europska unija. Poslije obnove mlin je dobio i mlinara zahvaljujući kojem kolo funkcionira još i danas. Tehnički objekt je zaštićen kao povijesni spomenik te je originalan primjerak etnološke baštine.

6. Mala Polana – granični prijelaz Pince (15,5 km; 1 km – asfalt, 6 km – makadam i 8,5 km – asfalt)

Iz Male Polane kod Copekovog mlina vožnju nastavljate uz potok Črnc kroz šumu i polja sve do rijeke Ledave gdje skrenete desno te se vozite 4 km usporedno s rijekom.

Ovaj kraj je sve više prepoznatljiv po vinogradarstvu i vinarskoj kulturi koja na području Lendavskih gorica ima bogatu tradiciju. Kad stignete do autoputa skrenete kroz podvožnjak lijevo na asfaltiranu cestu. Vožnju nastavite uz rijeku Ledavu (nakon 0,5 km možete skrenuti lijevo preko mosta i prema starom dijelu grada Lendave). Glavna staza vas vodi naprijed te nakon 1 km skrenete lijevo i vozite se preko mosta.

LENDAVA je poznata po brojnim znamenitostima kao što su: termalna voda, 400 godina stara vinova loza, stari grad Lendava, sakralna baština, brojna tradicijska događanja ...

Lendava ima tradiciju dulju od 800 godina. Nalazi se na sjecištu važnih pravaca. Rimljani su ovaj svoj municipij na putu od Poetovie do Svarie (Ptuj-Szombathely) imenovali Halicanum. Stariji dio naselja nalazi se na niskoj terasi iznad nekadašnjeg poplavnog područja. Poslije 1945. godine, odnosno poslije regulacija, Lendava se proširila preko suhih struga i rastegnula na sjever

do Dolge vasi i na istok do Čentibe; industrijski objekti izrasli su na jugu. Razvoj naselja ubrzao je razvoj petrokemijske industrije u 60-im godinama 20. stoljeća.

Lendava je poznata i po tradicijskim priredbama. Događanja u gradu svake godine obuhvaćaju događanja turističkog, kulturnog, sportskog i zabavnog sadržaja. Najposjećenija su događanja

vezana uz vinsku tradiciju, tj. uz Martinje, potom vinski festival, bogračijada te najveće među njima - lendavska trgatev (berba). Lendavska trgatev tradicionalna je turističko-etnološka manifestacija koja se već desetljećima u prvoj polovici rujna pobrine za ugodaj u gradu. Svake godine Lendavsku berbu posjeti više tisuća posjetitelja koji pogledaju domaće običaje, folklorni program, seosku tržnicu, takmičenje u kuhanju bograča, vinski festival, sportske igre te prateći zabavni program.

Lendavski grad leži iznad središnjeg dijela Lendave uz podnožje Lendavskih gorica. Grad današnji oblik dobiva u 18. stoljeću, a najvjerojatnije je već u 12. st postojala gradska utvrda koja se uzdizala na brdašcu na kojem se danas nalazi grad. Do sredine 17. st. grad je bio u vlasništvu utjecajne mađarske obitelji Bánffy, a kasnije je kraće vrijeme u rukama plemićke obitelji Nádasdy, da bi od 18. st na dalje grad dospio u vlasništvo plemićke obitelji Eszterházy. Na dvorištu lendavskog grada zasađena je potomka 400 godina stare vinove loze, baršunaste crnine s mariborskog Lenta, a u gradu su svoje mjesto pronašli muzej i galerija.

Galerija – Muzej Lendava osnovana je 1972. godine, a nalazi se u lendavskom starom gradu. Od samih početaka aktivna je u organiziranju međunarodne likovne kolonije kojoj su prisustvovali brojni umjetnici koji su Lendavi ostavili preko 400 likovnih radova. Arheološka izložba OLORIS (kasni barok, nalazište Dolnji Lakoš pri Lendavi), spomen soba Györgya Zale (poznati mađarski kipar rođen u Lendavi) i izložba Grad na preži - Grad na straži (replike oružja i oprema vojnika iz razdoblja turskih osvajanja) stalne su muzejske izložbe u Galeriji-Muzeju Lendava.

Sakralni objekti

Židovska sinagoga u Lendavi izgrađena je 1866. godine za potrebe tadašnje židovske zajednice kada su u Lendavi živjela 232 židova). Danas sinagoga više ne služi vjerskim potrebama, nego kao prostor za likovne izložbe i kulturna događanja. U sinagogi je uređena stalna izložba s naslovom Povijest donjelendavskih židova.

Lendavska evangelistička crkva izgrađena je između 1931. i 1934. godine. S arhitektonskog stajališta crkva je identična onoj u Csorni u Mađarskoj.

Katolička crkva Sv. Katarine izgrađena je 1751. godine u baroknom stilu. Iza oltara se nalazi velika slika Sv. Katarine iz 1800. godine, rad talijanskog slikara Barazuttija. Trg ispred crkve krasi kipovi Sv. Florijana, Sv. Stjepana te dr. Antona Martina Slomška.

Kapelica Svetog Trojstva s mumijom Mihaela Hadika

Povijesni izvori svjedoče da je kapelicu 1728. godine izgradila obitelj Gludovác. Prilikom kopanja temelja za kapelicu pronađen je lijes s tijelom Mihaela Hadika koji je poginuo u borbi s Turcima 1603. godine. Hadikova mumija još je danas glavna zanimljivost kapelice.

Kazališna in koncertna dvorana Lendava (Kulturni dom)

Nakon desetogodišnje gradnje, 2004. godine, otvoren objekt kojim se ponosi cijeli grad i koju mu

daje svoj prepoznatljiv izgled. Rad je to poznatog mađarskog arhitekta Imreja Mákovcza koji sa svojim radovima znatno odstupa od većine. U njegovim radovima također je prisutna raznolikost koja je rezultat tzv. organske arhitekture i stalne prilagodbe prirodi odnosno okolini. Kazališna i koncertna dvorana Lendava centar je kulturne djelatnosti u gradu s naglaskom na kazališne predstave i koncerte. Toliko iznimnog kulturnog objekta nema u široj okolici što u Lendavu privlači ljubitelje kulture ne samo iz Slovenije, već i iz susjednih zemalja poput Mađarske i Hrvatske.

Terme

U neposrednoj blizini Lendave možete pronaći vodeni svijet koji vam nudi blagotvorno opuštanje uz ljekovita svojstva parafinske vode te mnoge druge aktivne vodene aktivnosti. Neke od dostupnih atrakcija su zimsko ljetni bazen, termalni bazen grozd, olimpijski bazen s toboganom, dječji bazen te unutarjni bazeni koji obuhvaćaju rekreativni bazen s vodenim efektima, rijekom, vodenom masažom, gejirom, vodopadom te naposljetku dječji bazen.

Između Kobiljanskog potoka, Krke i Ledave uzdižu se **Lendavske gorice**. Nakon Trianonskog mirovnog ugovora, bivšoj Jugoslaviji pripala je trećina od ukupno 150 km² površine. Slovenski dio gorica širok je 9 km od Dolge vasi do Pinc na jugoistoku. Sa sjeverne strane pojas je širok 3 km, a s južne samo kilometar. 1951. godine u Čentibinskim goricama pronađen je mastodon (*Mastodon arvernensis*) iz srednjeg ili ranog pliocena. Sljemena i terase izdižu se od 265 do 328 metara visine. Najviši vrh (334 m) nalazi se s druge strane granice. Sa sunčane strane brda nalaze se vinogradi (500 ha) dok se na sjenovitoj strani uz njive nalaze šume akacije i bukve. Izrazit sunčani položaj, pješčana i laporna tla te ugodni mikroklimatski uvjeti omogućavaju proizvodnju kvalitetnih vina koje možete kušati uz izvrsnu kulinarsku ponudu u brojnim vinskim podrumima i izletničkim domaćinstvima. U središnjem dijelu gorica, na brdu Novi Tomaž nalaze se brojni zaštićeni vinski podrumi.

Na desnoj strani prije mosta možete se zaustaviti u termama te si priuštiti baršunasti raskoš parafinskih obloga za ruke i kupanje u vrelima jedinstvene parafinske vode koja okrepljuje kožu i vraća joj mladost. Prenočiti možete u ugodnom hotelu s 3 zvjezdice pogodnom za bicikliste. Po prelasku preko rijeke Ledave vozite se još 0,2 km te na raskrižju skrenite desno u smjeru graničnog prijelaza Pince. Vozite se pokraj naselja Dolina pri Lendavi. Sa svoje lijeve strane možete vidjeti brdoviti dio Lendavskih gorica. Lendavske gorice imaju bogatu turističku ponudu, kilometre vinskih cesta, mnogobrojne vinske podrumne i turistička domaćinstva koja nude prepoznatljiva jela i pića ovog kraja. Nakon 6 km dolazite u naselje Pince, nakon čega stižete u Mađarsku.

7. Gibina – Hlapičina (8 km – asfalt)

Odmah nakon granice stižete u naselje Čestijanec, a ubrzo nakon njega nižu se naselja Lapšina, Jurovec i Brezovec. 4 km nakon prelaska granice stići ćete u naselje Sveti Martin na Muri gdje možete posjetiti mnoštvo zanimljivosti.

SVETI MARTIN NA MURI ubrajamo među najstarija naselja u Međimurju. Prema nekim povijesnim istraživanjima već u rimsko doba ovdje se nalazilo naselje Halicanum koje je predstavljalo važan municipij na rimskoj cesti prema zapadu. U samom centru sela nalazi se crkva Sv. Martina Biskupa koju su 15. st. izgradili vitezovi templari. Na rubu naselja uz rijeku Muru nalazi se seoski turizam Goričanec s ponudom smještaja, hrane, jahanja i drugih rekreativnih aktivnosti, a 4 km od centra nalazi se Spa&sport resort Sv. Martin. Ovu izrazito turističku općinu Vijeće Europske unije proglasilo je europskom destinacijom izvrsnosti (EDEN) za održivi ruralni turizam, a općina je također dobitnik priznanja

Zlatni cvijet Europe (Entente Florale Europe) za uređenost i održivi razvoj.

Regionalni park prirode rijeke Mure

U samom centru Sv. Martina, neposredno uz crkvu nalazi se ulaz u područje Regionalnog parka prirode Mura-Drava. Ovaj prirodni krajolik prvi je regionalni park u Hrvatskoj, umrežen u područje Nature 2000, a biti će dio UNESCO-va zaštićenog Rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav. Ovdje rijeku Muru možete doživjeti u njezinom iskonskom obliku, s mnogobrojnim meandrima,

ogromnim bogatstvom flore i faune te ljepotama močvarnih staništa koja su u ustatku Europe, nažalost, vrlo rijetka.

Kroz Park možete voziti po uređenoj i označenoj makadamskoj stazi koja se u kratkim prekidima (kroz naselja Marof, Hlapičina, Mursko Središće, Peklenica) vraća na asfalt, a od mjesta Križovec možete u kontinuitetu (51 km) voziti kroz prirodu prateći obalu Mure sve do Donje Dubrave.

ŽABNIK

Neposredno uz Sveti Martin nalazi se geografski najsjevernije naselje u Hrvatskoj. Ime je dobilo po zvučnoj kulisi koju proizvode tisuće žaba. Neposredno uz naselje možete naići na mnoštvo zanimljivosti.

Najsjevernija geo točka

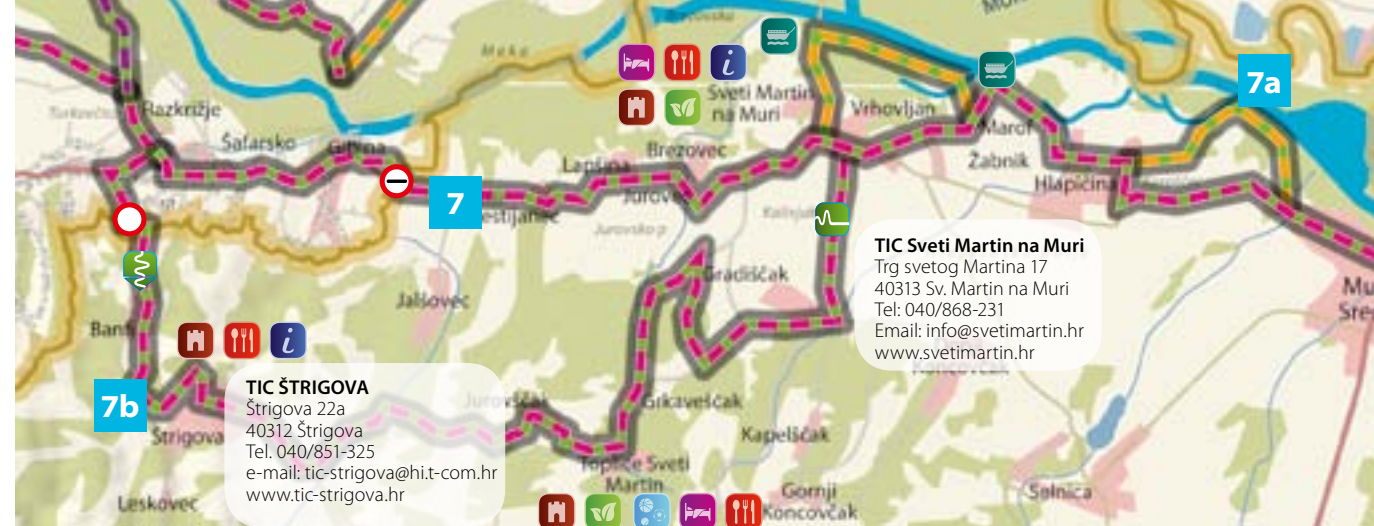
Do ove geografsko-turističke točke dolazi se kroz mali labirint koji će vas možda potaknuti na traženje vaših unutarnjih dimenzija, a na samoj točki možete saznati mnoštvo zanimljivih geografskih činjenica.

Mlin na Muri

Sve do 80ih godina 20.stoljeća uz obale Mure bili su privezani mnogobrojni drveni plutajući mlinovi. Nažalost do danas je očuvan samo ovaj starac koji je prvu pšenicu samljeo davne 1902. godine.

Danas je ovaj mlin jedinstveni objekt tradicijske graditeljske baštine u Hrvatskoj, a poznat je kao jedini očuvani izvorni mlin na europskim panonskim rijekama. Na obali uz mlin nalazi se mlinarska kuća sa etnografskom

7b

TIC ŠTRIGOVA
Štrigova 22a
40312 Štrigova
Tel. 040/851-325
e-mail: tic-strigova@hi.t-com.hr
www.tic-strigova.hr

zбирком о млинарству и сувенирницом, а до ње је рибарски дом с понудом рибљих специјалитета. Ту је и скела која још увијек повежује двије обале ријеке.

Mlinarov poučni put

Kružna staza dužine 3 km opremljena je s informacijskim pločama i odmorištima, a uz bijeg od svakodnevnog stresa pruža zanimljive

informacije o flori, fauni te tradicijskoj baštini uz Muru. Poučni put dio je Ekomuzeja Mura koji obuhvaća prostor uz Muru od Ižakovca do Križovca.

7. a Hlapičina – Mursko Središće (off road staza: 4 km – makadam)

U naselju Hlapičina možete skrenuti lijevo te opet voziti kroz Regionalni park po makadamskoj stazi. Nakon prolaska kroz polja staza vodi neposredno uz obalu Mure. Stići ćete do skele kojom možete prijeći na lijevu obalu i vidjeti pravi ribički raj od sedam jezera. Od skele staza vodi do asfaltiranog puta te po sporednoj ulici uz samu rijeku stižete do centra Murskog Središća.

MAROF

Stotinjak metara od mlina obitelj Trstenjak u svojoj je obiteljskoj kući uredila etnografsku zbirku u kojoj se možete upoznati s brojnim etnografskim predmetima i nekadašnjim načinom života ovog kraja. Domaćini nude ekološke čajeve, kolače, kruh itd.

Biciklistička staza vodi dalje kroz polja, sve do naselja Hlapičina.

7 b. Prema Termama (13,5 km – asfalt)

Ako se odlučite za stazu kroz prekrasan vinorodni kraj, u središtu naselja Razkrižje skrenite desno, a nakon 0,5 km lijevo prema graničnom prijelazu i smjeru Štrigova. Slijedi 500 m relativno strmog uspona ali i nagrada je se pred vama otvara prekrasan pogled na pitoreskno naselje Štrigovu i područje Međimurske vinske ceste.

Lakši put do Štrigove: 200 m po prelasku granice na Gibini skrenite desno (staza je lakša jer izbjegnete uspon, ali je nešto duža).

ŠTRIGOVA

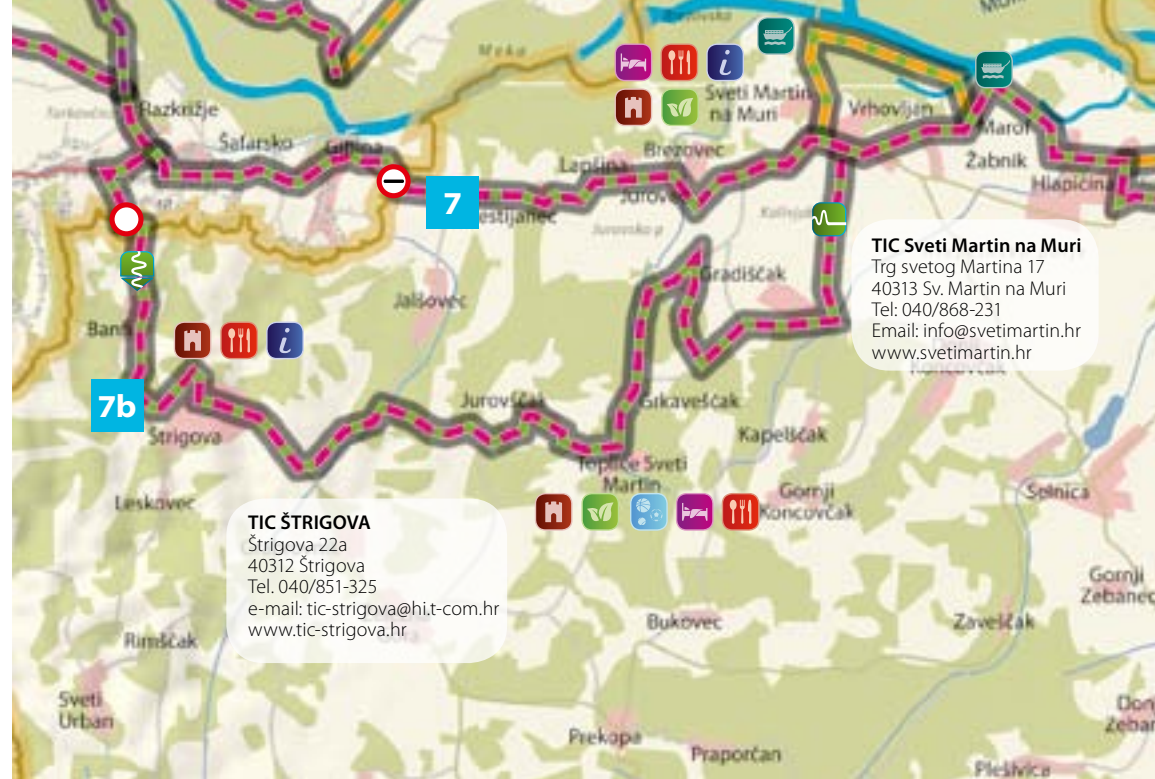
Štrigovu, odnosno Stridon utemeljili su stari Rimljani u 1. st.n.e.. Legenda govori da je prva vinova loza u Međimurju uzgojena upravo u tom razdoblju. U centru mjesta restorani Stridon i Kult nude domaću gastronomsku ponudu, a kavana Orijent i smještaj. U vinskim kućama obitelji Nemeč, Kocijan i Kossi možete degustirati odlična vina. Tu su u zanimljivi kulturni spomenici.

Crkva Svetog Jeronima

Još u 15. st. na prostoru današnje crkve nalazila se drvena kapela. Današnja barokna crkva izgrađena je u drugoj polovini 18.st. Značajna je zbog izuzetno vrijednih freski pavlinskog redovnika Ivana Rangera porijeklom iz Tirola.

Državni arhiv Međimurja

U samom središtu Štrigove u obnovljenoj školskoj zgradi iz austro-ugarskih vremena nalazi se povijesni arhiv međimurske regije. Uz čuvanje bibliografskog bogatstva ova institucija priređuje zanimljive povijesne izložbe.

TIC ŠTRIGOVA
Štrigova 22a
40312 Štrigova
Tel. 040/851-325
e-mail: tic-strigova@hi.t-com.hr
www.tic-strigova.hr

TIC Sveti Martin na Muri
Trg svetog Martina 17
40313 Sv. Martin na Muri
Tel: 040/868-231
Email: info@svetimartin.hr
www.svetimartin.hr

Međimurska vinska cesta

U pitoresknom krajoliku izuzetne bioraznolikosti smještena je najbolja hrvatska kontinentalna vinska cesta. Specifična je jer na prostoru radijusa od samo desetak kilometara uspijeva čak dvadesetak autohtonih i svjetskih vinskih sorti. Vina se mogu probati i kupiti u četrdesetak lijepo uređenih podruma i obiteljskih vinarija, a domaći

gastronomski specijaliteti u nekoliko odličnih restorana kao što je npr. Terbotz u Železnoj Gori, dok se u kavani Monika nudi i smještaj.

Nakon Štrigove poslije 3 km vožnje te kratke uzbrdice dolazite u naselje Jurovčak.

JUROVČAK

Tu možete posjetiti vinariju i farmu jelena obitelji Dvanajščak, vinarsko-voćarski seoski turizam obitelji Hažić, te tradicijske restorane Potrti kotač i Jastreb. Vrlo su zanimljivi i podrumi iskopani u pjeskovitom tlu bez ikakve potporne konstrukcije, svojevrsne vinske pećine. Obilazak njihove unutrašnjosti dogovorite u restoranima.

Staza se kroz Jurovčak spušta stotinjak metara nizbrdo do naselja Toplice Sv. Martin.

TOPLICE SVETI MARTIN

Mjesto je poznato po bogatstvu termalnom vodom već od 1911. godine. Danas je tu Spa&sport resort Sv. Martin najveće i najljepše hrvatske toplice s

hotelom i apartmanima (četiri zvjezdice), luksuznim wellnessom, mnoštvom sportskih igrališta te golf terenom. Tu su i različite servisne službe koje su namijenjene cikloturistima.

Nakon što napustite Toplice Sv. Martin skrenite oštro lijevo te vozite po kratkoj ali strmoj uzbrdici prema naselju Gornji Koncovčak. Ako želite posjetiti staru slamnatu klet tada u G. Koncovčaku skrenite lijevo prema Sv. Martinu na Muri i već nakon 0,2 km desno prema naselju Kapelščak koje je udaljeno 1,5 km. Na glavnu stazu vratite se slijedeći oznake za Sv. Martin na Muri.

Slamnata klet

Na samom vrhu naselja Kapelščak u idiličnom vinskom okruženju nalazi se slamnata klet iz 19. st. Osim razgledanja ovog dragulja tradicijske ruralne arhitekture ovdje s vidikovca kod kapele Sv. Margaete možete doživjeti izuzetno atraktivne vizure vinskog krajolika, doline uz rijeku Muru te susjedne Slovenije i Mađarske.

Ukoliko se ne odlučite za posjet staroj slamnatoj kleti u Kapelščaku tada u Gornjem Koncovčaku skrenete lijevo prema naselju Sveti Martin na Muri te nastavljate vožnju po glavnoj stazi.

8. Hlapičina – Podturen (17 km – asfalt)

Iz naselja Sveti Martin na Muri vožnju nastavljate između njiva i travnjaka do naselja Hlapičina.

HLAPIČINA Mlin obitelji Kiralj

Više od 150 godina star drveni mlin možete vidjeti u dvorištu obitelji Kiralj. Vrijedna obitelj ponudit će vas domaćim kruhom i drugim domaćim kulinarskim specijalitetima i ispričati vam priču o mlinarskom obrtu.

TIC Mursko Središće

Trg B. Radića bb
098/931-7462
e-mail: turistickazgms@gmail.com
www.turisticka-murskosredisce.hr

TIC Mursko Središće
 Trg B. Radića bb
 098/931-7462
 e-mail: turistickazgms@gmail.com
 www.turisticka-murskosredisce.hr

Iz Hlapičine vozite lokalnom cestom do početka Murskog Središća i tu skrenete lijevo prema rijeci Muri.

MURSKO SREDIŠĆE

Najsjeverniji hrvatski grad poznat je po tradiciji rudarstva. Neposredno na samoj stazi nalazi se pansion Ilonka s ponudom domaće hrane i smještajem. U samom centru uređena je mala lučica za čamce i šetnica »Mlinarski poučni put«. Grad je željeznicom povezan s gradom Čakovcem, a ako krenete preko mosta za dvadesetak minuta stići ćete u Lendavu. Na rubu grada u smjeru Pekljenice nalazi se turistički kompleks Cimper.

Spomen dom rudara »Cimper«

U turističkom kompleksu »Cimper« možete vidjeti atraktivnu zbirku i multimedijalnu prezentaciju o rudarskoj prošlosti Međimurja. Cimper je jedan od najboljih hrvatskih primjera očuvane povijesne industrijske baštine te finalist EDEN-a. Tu su odličan »rudarski« restoran, mini pivovara, apartmani za noćenje i prostor za kampiranje.

Nakon Murskog Središća nastavljate vožnju po lokalnoj cesti kroz krajolik kojeg obilježavaju »halde« mala brdašca obrasla šumicama koje su ostaci nekadašnjih rudnika ugljena.

Nakon 3,5 km vožnje doći ćete u Pekljenicu.

PEKLENICA »Trojka«

Rekonstrukciju prve industrijske naftne bušotine na svijetu tzv. »Trojku« i prirodni izvor nafte možete vidjeti

ako u centru Pekljenice skrenete stotinjak metara sa staze. Naftu su ovdje organizirano, industrijski vadili od 1886. godine što je četiri godine prije nego u Pensilvaniji (SAD).

Staza vas dalje vodi ravno do mjesta Križovec.

KRIŽOVEC Centar za posjetitelje Regionalnog parka prirode Mura-Drava

U lijepo uređenom centru možete pogledati prezentaciju ekoloških vrijednosti Regionalnog parka prirode Mura-Drava i zanimljive tematske izložbe. Rendžeri iz Centra rado će vas informirati o Parku i pružiti sve servisne informacije potrebne za uživanje u prirodi jer tu možete odlučiti da s asfaltnog puta opet prijedete na makadam i nastavite vožnju u kontinuitetu uz obalu Mure sve do Donje Dubrave. Ako i dalje više volite udobnost asfaltna podloge pred vama će se izredati tipična nizinska naselja Miklavec i Ferketinec. Na lijevoj vas strani prati rijeka Mura do koje vodi više prilaza koji su označeni i znakom za skelu, a udaljenost od rijeke je do 2 km. Iz Križovca nizinska cesta dovodi vas do Podturna.

9. Podturen – Donji Hraščan (10 km – asfalt)

PODTUREN je tipično selo panonske nizine s još uvijek velikim brojem relativno dobro očuvanih starih tradicijskih imanja.

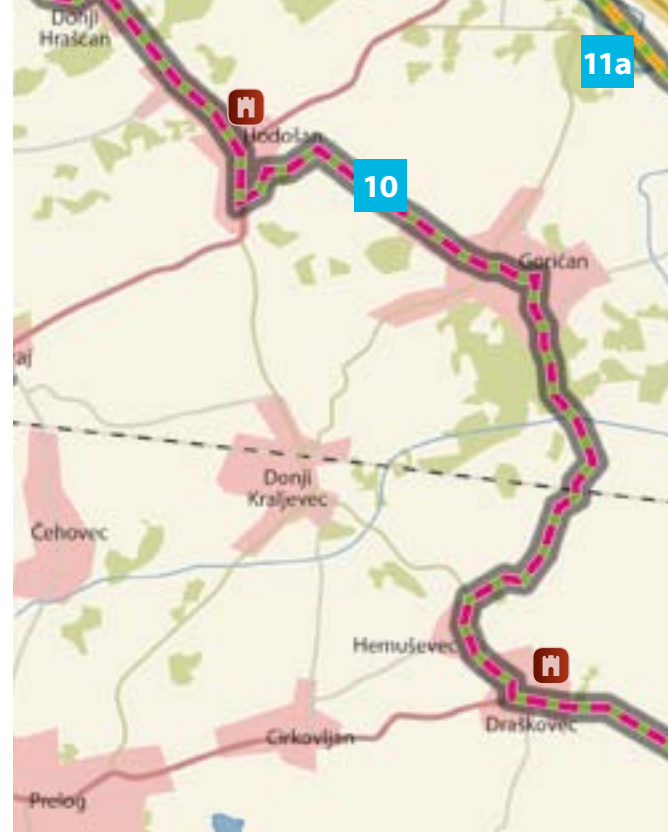
Etno zbirka »Priča o lanu i Čapli«

U kulturnom domu nalazi se zbirka posvećena uzgoju i preradi lana, nekad nezamjenjive biljke ove regije. Tu je i postav tradicijskih fašničkih maski koje su specifične za Međimurje.

Trokrižje

U samom središtu naselja nalazi se obilježje s tri kamena križa koji simboliziraju Kalvariju. To je rijedak spomenik sakralne baštine u ovoj regiji.

Nakon Podturna vozite kroz lijepo uređena nizinska naselja: Novakovec, Dekanovec, Domašinec, Turčišće do Donjeg Hraščana.

10. Donji Hraščan – Donji Mihaljevec (16 km – asfalt)

U naselju **HODOŠAN** skrenete na glavnu cestu desno, vozite se kroz naselje te se na križanju držite desne strane. Kroz 0,5 km od križanja skrenete lijevo (uz kapelicu, smjer Goričan), kroz 0,4 km skrenete desno za smjer Goričan (uz kapelicu). Vozite se do naselja Goričan te nastavljate do naselja Draškovec gdje skrenete lijevo prema naselju Čukovec te stignete u Donji Mihaljevec.

Dvorezbarska radionica Kranjčec

Radionica je dio »Međimurske ceste tradicije« koja povezuje više od deset radionica starih obrta. Majstor Kranjčec je poznat po izradi drvenih dijelova za crkvene oltare i drugi sakralni inventar. Uz njegovo vodstvo i sami se možete okušati u ovom zanimljivom obrtu.

Ako želite posjetiti **rodnu kuća dr. Rudolfa Steinera** čuvenog antropozofa, začetnika waldorfske pedagogije, biodinamičke poljoprivrede te mnogih drugih ideja, morate kroz centra Hodošana voziti ravno, a na križanju na kraju sela držati se lijevo za Donji Kraljevec. Vozite 3,5 km. U D. Kraljevcu je nekoliko restorana i hotel Kralj. Natrag na glavnu stazu vratit ćete se ako se nakon pruge držite lijevo i pratite putokaz za Draškovec (3,5 km vožnje od D. Kraljevca).

U **DRAŠKOVCU** izlazite na nešto prometniju državnu cestu. Držite se smjera Koprivnica. Samo naselje je poznato po lijepoj crkvi Svetog Roka i geotermalnom izvoru vruće vode gdje će se uskoro graditi nove termalne toplice.

11. Donji Mihaljevec – Donja Dubrava (10 km – asfalt)

Iz Donjeg Mihaljevca vozite mirnom sporednom cestom prema Svetoj Mariji.

SVETA MARIJA Zbirka svetomarske čipke

Vještina izrade svetomarske čipke zaslugom ovdašnjih žena još nije zaboravljena. Zbog svoje ljepote ušla je u svjetsku enciklopediju čipke. Izložba o čipki je u etnografskoj zbirci, a uz najavu možete se uključiti u njezinu izradu.

U Svetoj Mariji držite se desne strane, smjer HE Dubrava, kao da se vraćate prema kanalu-nasipu. Vožnju nastavljate prema naselju Donji Vidovec.

DONJI VIDOVEC

U Donjem Vidovcu žive **posljednji europski ispiraći zlata**. Prema legendi križ na vrhu lokalne crkve Sv. Vida pozlaćen je čistim dravskim zlatom kojeg su darovali seoski ispiraći zlata. Dravsko zlato je najčišće ne-derivirano zlato na svijetu. Ovaj u Europi jedinstven tradicijski obrt možete doživjeti ako posjetite etnografsku zbirku u centru sela ili zastanete u Hotelu Golf te dogovorite prezentaciju ili višednevni program.

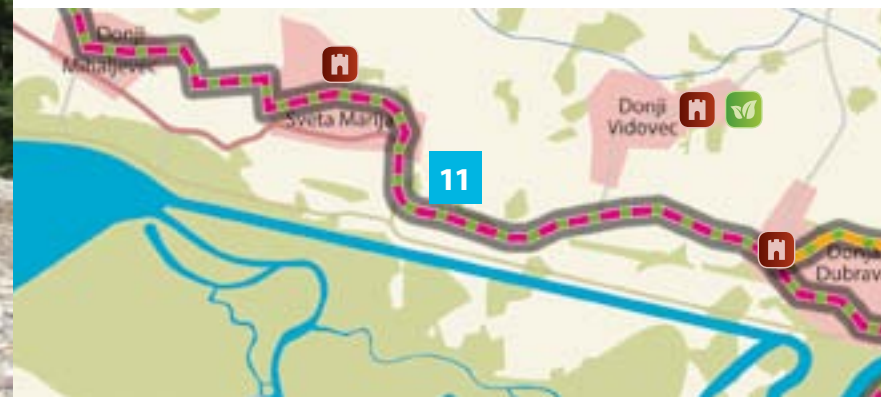
Dalje nastavljate cestom prema naselju Donja Dubrava, gdje prelazite preko mosta prema naselju Legrad u blizini kojeg se nalazi ušće Mure i Drave i gdje počinje Dravska biciklistička staza koja se spaja s paneuropskom Dunavskom rutom.

DONJA DUBRAVA

Ovo najistočnije naselje u Međimurju bilo je nekada obrtnički centar i postaja »flojsara« koji su Dravom transportirali drvene trupce sve do Osijeka.

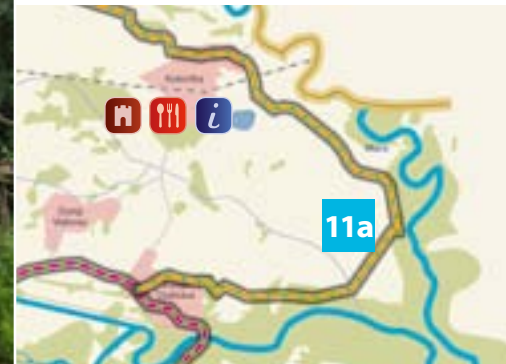
Kovačnica

Od polovice 19. st. pa sve do polovice 70-ih godina 20. stoljeća u ovoj se kovačnici dnevno potkivalomnoštvo konja, a izrađivali su se i brojni alat te dijelovi poljoprivredne mehanizacije. U kovačnici možete sami uz upute majstora kovača isprobati svoje kovačke vještine.

11 a. Križovec – Kotoriba – Donja Dubrava (alternativna staza 51 km – makadam)

Ako se odlučite za stazu kroz prirodni krajolik Regionalnog parka prirode Mura-Drava u središtu naselja Križovec skrenete desno te se kvalitetnom makadamskom stazom vozite uz obalu rijeke Mure i granicu s Mađarskom. Staza je primjerena za trekking i MTB bicikle, označena je putokazima i interpretacijskim pločama, a svakih pet kilometara su uređena odmorista.

Izletišta Zelengaj

Na pola puta između Križovca i Kotoribe, neposredno do graničnog prijelaza sa Mađarskom nalazi se izletišta Zelengaj. Uz restoran su jezera za ribolov, čamci za plovidbu rijekom i prostor za kampiranje.

Nakon 39 km vožnje kroz zelenilo i mir šuma, travnjaka i njiva stići ćete u naselje Kotoriba.

KOTORIBA Etnografska zbirka »Stari farof«

U zgradi starog župnog ureda, neposredno uz jednu od najvećih međimurskih crkvi, izložena je oprema (posude, namještaj, nošnje...) tradicijskih kućanstava s kraja 19. stoljeća.

Košaraška obrtnička radionica Podgorelec

Košaraštvo je u ovoj obrtničkoj obitelji vještina koja se prenosi generacijama. Posjetitelji mogu vidjeti ili sudjelovati u procesu izrade uporabnih predmeta od vrbove šibe.

DONJA DUBRAVA

Nakon što izađete iz Kotoribe vozite 9 km makadamskom stazom prema Donjoj Dubravi. Uz stazu možete vidjeti obilježje utvrde Novi Zrin, a u blizini je konjičko izletišta Muškatljin.

Izletišta »Muškatljin«

Ova konjička farma nalazi se u okviru posebnog Zoološkog rezervata Veliki Pažut neposredno u blizini ušća Mure u Dravu. Ovdje možete uz vodstvo domaćina, biciklom, pješice, konjem ili čamcem stići do ušća dviju rijeka i vidjeti ga s pozicije koja je jedinstvena, ali za neupućene nedostupna. Uz riblje ili lovačke gastronomske specijalitete domaćini će vam ponuditi i mogućnost noćenja, organizaciju ribolova ili nezaboravnog foto safarija.

Zanima Vas biciklizam po različitim tematskim stazama?

Moguća vožnja biciklom u dvoje, istraživanje prirodne i kulturne baštine s vašom djecom, istraživanje kulinarskih užitaka, otkrivanje ljekovite vode...izaberite jedan od tematskih proizvoda, koji su podijeljeni na različite etape i krenite na stazu vaših želja. Više o pojedinačnim tematskim izletima pronađite na www.mura-drava.eu.

Zdravo za prirodu

Tijekom vožnje netaknutim riječnim okruženjem uz Muru i Dravu život u harmoniji s prirodom učinit će vam se najnormalnijom stvari na svijetu. Imat ćete priliku iskusiti ekološki način života, uživati u dobroj domaćoj kuhinji, opustiti se uz kupicu domaćeg vina i povesti razgovor u ugodnom društvu domaćina. Osim čistog zraka moći ćete uživati i u mnogim prirodnim znamenitostima poput izvora prirodne mineralne vode i bogatim kulturnim događajima kao što je tradicionalni fašnik u Ptuju. A možda će vam se uskoro učiniti da tu blizinu prirode želite iskusiti još koji put.

Voda i zrak

Još u rimsko doba bili su poznati ljekoviti učinci termalne vode na ovom području. Danas voda iz termalnih izvora također ublažava mnoge zdravstvene tegobe, a istovremeno povoljno djeluje na opće stanje organizma. Biciklističke staze u njihovoj neposrednoj blizini nude vam odličnu priliku da skrenete u jedne od toplica i iskoristite te darove prirode. Više ili manje napornu vožnju po obližnjim vinorodnim brdima možete dovršiti posjetom bazenu, saunom ili masažom te tako zaključiti dan potpuno opušteni. Odabir je na vama, a bez dvojbe ćete u bogatoj ponudi pronaći nešto za sebe.

Sunce i vino

Lagana vožnja biciklom po bregovima obraslim vinogradima, među kletima i poljoprivrednim turističkim gospodarstvima bez dvojbe će vas očarati. Novu snagu moći ćete sakupiti na prekrasnim sunčanim terasama s kojih će vaš pogled sezati u beskraj koji zna izmamiti samo pomurska ravnica u zagrljaju vinograda. Moći ćete posjetiti mjesta u kojima se proizvodi vrhunsko vino, cijenjeno kod kuće i u inozemstvu. Pri kušanju domaće kuhinje od lokalnih proizvođača možda ćete saznati neku od tajni pripreme. Vrijedi je zapamtiti!

Zajedno u nove pobjede

Teambuilding u obliku grupne vožnje biciklom odličan je način za ugodno i aktivno provođenje slobodnog vremena s pozitivnim učincima druženja kolega i suradnika u drugačijem okruženju. S kolegama ćete moći isprobati različite aktivnosti koje nudi krajolik uz rijeke Muru i Dravu. Grupne igre, hodanje po Pohorju, veslanje u čamcima, vožnja na splavi... U opuštenoj atmosferi, koja će nastati uz tradicionalne specijalitete i prvoklasna vina, svoje kolege i suradnike upoznat ćete i u drugačijem svjetlu. S njima ćete stvoriti nove veze koje ćete prenijeti u svoje uobičajeno radno okruženje, što će bez dvojbe dobro utjecati na vaš budući zajednički rad.

U povijest

Nekada davno voda je predstavljala ključan element za naseljavanje. Mjesta i manja naselja uvijek su nastajala u blizini izvora vode i tek kasnije se selila u unutrašnjost. O tome svjedoče brojna arheološka nalazišta u blizini biciklističkih staza uz Muru i Dravu, ali i postojeći objekti poput dvoraca, utvrda, zidina i crkava. A povijest, davnu i noviju, na ovom području cijene i domaćini, budući da postoje, ali i stalno ponovno nastaju mnogi tematski muzeji koji s mnogo energije i zanosa svojih vlasnika i voditelja osiguravaju da ni novija povijest neće potonuti i zaborav.

U dvoje

Romantična vožnja biciklom kroz netaknutu prirodu uz rijeku Muru i istraživanje starih gradskih središta uz Dravu ponovno će probuditi vašu povezanost i donijeti vam osjećaj sklada. Biciklom možete krenuti na dulju ili kraću vožnju po vinorodnim brdima, provesti intimniji dan uz kulinarske užitke u restoranima ili se opustiti u nekom od prirodnih lječilišta. Uvjereni smo da će vrijeme provedeno uz rijeke potaknuti vašu maštu i dočarati čaroban odmor u dvoje.

Za radoznale

Opuštena obiteljska vožnja biciklom netaknutom prirodom uz rijeke Muru i Dravu osim kretanja po svježem zraku i upoznavanja prirodnih i kulturnih znamenitosti, značit će i mnogo zajednički provedenog vremena. Vožnja, uglavnom po ravnim dijelovima, neće biti prezahtjevna za male sudionike, a istovremeno će, zbog mnogih prirodnih i kulturnih znamenitosti, za njih biti iznimno zanimljiva i poučna. Zacijelo će vas obasuti pitanjima na koja ćete zajedno potražiti prave odgovore uz pomoć ljubaznih domaćina.

Blizu i daleko

Cijela trasa biciklističkih puteva uz Muru i Dravu može se podijeliti na više kraćih i duljih segmenata. Ljudi su različiti; neki će možda, umjesto istraživanja lokalnih znamenitosti, odlučiti više vremena provesti u prekrasnoj prirodi uz rijeke. Na raspolaganju su vam različite ture: više ili manje zahtjevne, kraće ili dulje, a svima je zajedničko to da će vas odvesti na panoramsku vožnju sela uz rijeke i predstaviti mjesta za koja do tada niste ni čuli. Ako vas ipak obuzme radoznalost, u svakom se trenutku možete zaustaviti kod neke od zanimljivih prirodnih ili kulturnih znamenitosti uz put. A možete je i samo zabilježiti i posjetiti nekom drugom zgodom.

Projekt **MURA-DRAVA.BIKE**

Biciklistička karta s detaljnim opisom murske biciklističke staze, koja vas vodi u bajkovita mjesta i netaknutu prirodu, nastala je u okviru projekta Mura-Drava.bike, sufinanciranog iz programa IPA SI-HR 2007-2013. Namjena projekta Mura-Drava.bike, u koji su uključene Slovenija (Pomurska i Podravska regija) i Hrvatska (Međimurska i Varaždinska županija), je oblikovanje zajedničkog turističkog proizvoda na području prekogranične regije. Projekt, čija je osnovna namjena razvoj biciklističkog turizma u regijama te istovremeno i razvoj pratećih uslužnih djelatnosti. Staze nastale u okviru projekta bit će povezane s postojećim austrijskim biciklističkim stazama uz Muru i Dravu te će na europsku turističku kartu unijeti novo i zanimljivo prekogranično turističko odredište.

Partnerstvo se sastoji od deset institucija i organizacija, koje djeluju na području četiri projektnih regija. Njihova dosadašnja iskustva na području razvoja turizma i turističkih proizvoda, prekogranične suradnje i angažiranosti u smislu lokalnog okruženja jamče projektu odgovarajuću stručnu podlogu za uspješnu izvedbu. Osim spomenutog partnerstva u projekt su uključene i općine i županije koje sudjeluju kao pridruženi dionici i prepoznajući ga kao jednog od najvažnijih za razvoj održivog turizma u uključenim regijama i pojedinačnim općinama.

Partneri projekta:

- Regionalna razvojna agencija Mura, d.o.o.
- Center za zdravlje in razvoj Murska Sobota
- Prleška razvojna agencija, giz
- Znanstveno-raziskovalno središće Bistra Ptuj
- Turistička zajednica Međimurske županije
- Regionalna razvojna agencija Međimurje – REDEA d.o.o.
- Razvojna agencija Grada Čakovca – Čakra d.o.o.
- Turistička zajednica Varaždinske županije
- Varaždinska županija
- Mariborska razvojna agencija

Izvođači
partneri projekta Mura-Drava.bike

Tekstovi
Regionalna razvojna agencija Mura, Turistička zajednica Međimurske županije i internet izvori

Fotografije
arhiv Regionalne razvojne agencije Mura (Aljoša Videtič), arhiv Općine Apače (Elvis Saletinger), arhiv Mestne općine Murska Sobota, arhiv Općine Razkrižje, arhiv Turizem Lendava (Peter Orban, Tomaž Galič, Dubravko Baumgatner, Igor Kolenko), arhiv Zavoda za turizam in šport Radenci (Jasna Divjak, Dani Mauko, Bogo), arhiv Galerije Murska Sobota, arhiv Zavoda za kulturo, turizam in promocijo Gornja Radgona, arhiv Centra DUO Veržej, arhiv ZTK Beltinci, arhiv LTO Prlekije Ljutomer, Anton Hozjan, arhiv Turističke zajednice Međimurske županije, arhiv Multimedia, arhiv Turističke zajednice grada Čakovca, arhiv Spa&sport resort Sv. Martin, Milivoj Kuhar Mimi, Denis Perčič, Krug Čakovec.

Priprema kartografskih podloga
Geofoto, Multimedia, s.kolibri

Oblikovanje publikacije
s.kolibri

Tisak
Tiskarna Ekart

Godina izdanja
2011

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Instrument za predpristopno pomoč

Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Evropska unija
Instrument prepristupne pomoći

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE RS ZA LOKALNO SAMOUPRAVO
IN REGIONALNO POLITIKO

Varaždinska
županija

